

Masš tednik

kulturno - politično glasilo

KROJ

svetovnih in domačih dogodkov

5. leto / številka 48

V Celovcu, dne 26. novembra 1953

Cena 1 šilling

Stari in novi recepti

V gospodarskih in političnih krčih se zviža ves svet že poldrugo desetletje.

Medtem ko nam Vzhod nudi vsaj na zunanostno enotno gospodarsko in politično sliko, čeprav ne vidimo tega, kar se podtalno odigrava, imamo v Zahodnem svetu ogromno nakopičenega gradiva, ki ovira vsako skupno politično ali celo vojaško pot.

Ko so pred leti pričeli na Zapadu uresničevati gospodarsko zvezo za železo in premog, je izgledalo, da bo ta gospodarski pričetek tudi uvod v skupno politično in vojaško pot.

Minuli teden je francoski parlament razpravljal o skupni vojaški obrambi Zapada proti morebitnim napadom s strani Vzhoda. Pri tem je prišla do izbruha vsa zaskrbljenost za bodočnost francoskega naroda, če se Francija poveže v vojaškem paktu z Nemčijo. Zastopniki skoraj vseh strank so kazali na primere iz zadnjega stoletja in razlagali na slabe izkušnje z Nemčijo.

Na eni strani nakopičeno nezaupanje francoskega naroda, na drugi strani pa nujnost sodelovanja. Ko se bo 4. decembra pričela konferenca na Bermudih med zastopniki Amerike, Anglije in Francije, bo ravno razprava v francoskem parlamentu največja ovira pri iskanju skupne poti. Gotovo Francozi dobro presojujejo svoj politični položaj in gotovo vedo, da brez Francije ni Združene Evrope. Preko tega dejstva tudi Amerika pri posvetovanjih na Bermudih ne bo mogla.

Na drugi strani pa moramo ugotoviti, da trajni spomini na preteklost, ki nam je vsem Evropo le rušila in gospodarsko po vojnah slabila, ne morejo biti nikak recept pri gradnji evropske bodočnosti. Globoki jarek medsebojnega nezaupanja med evropskimi narodi je bil skozi celo stoletje zopet in zopet povod oboroženemu obračunavanju. To obračunavanje pa je rodilo tudi spoznanje, da so posledica vojne le premagani in da zmagovalcev v resnici ni. Vojna pomeni za obe strani fronte le ogromne materialne in človeške žrtve. Če bo torej Evropa v resnici hotela svoje lastni politični in gospodarski obstoj, bo morala iskati novih receptov za svojo rešitev, ker so stari recepti vsi po vrsti odpovedali.

Iz velikega sveta obrnimo pogled na naše male razmere v naši domači deželi. Po vseh grozotah vojnih in povojnih let smo računali, da bomo tudi na Koroškem, ki je domovina dveh narodov, iskali novih poti medsebojnega sožitja. Korak je bil storjen z dvojezično šolo, oziroma z duhom in mislijo, ki je bila osnova temu koraku. Upali in pričakovali smo, da bo ravno šola vzgojila nov rod, ki bo znal gledati naprej. Kakor Francozi tako tudi mi nismo pozabili vsega tega, kar so med vojno pripravljali za naš narod in za vsakega posameznika izmed nas. Prehudi so bili udarci in pretežke rane, da bi jih kdaj mogli zbrisati. Hoteli smo in hočemo pa pri vseh razočaranjih, ki smo jih doživeli, doprinesiti svoj del pri iskanju novih poti v bodočnost.

Niso pa znaki nove poti v tem, da nam odrekajo javno deželno kmetijsko šolo in ni resnica, da bi šel nemški denar za slovenske šole. Slovenski davkoplačevalec v enaki meri vzdržuje nemške kmetijske šole, kakor bi moral nemški davkoplačevalec vršiti to za slovenske šole. Samo s to izjemo, da slovenski davkoplačevalci izvršujejo to nalogo že desetletja, medtem ko v resnici nemški davkoplačevalci za slovenske kmetijske šole niso plačali doslej niti enega šilinga. Gonja, katero so pričeli v zadnjih tednih znani nacistični krogi ravno v tem vprašanju, je dokaz, da hočejo na Koroškem vprašanja reševati po starih receptih. Ti stari recepti pa so se izkazali kot neuporabni.

Če koroški listi v teh dneh tako zelo jadujejo o izjavah v francoskem parlamentu, potem bi pač bila njihova naloga, da napravijo najprej red doma. Dejstvo je in

Priprave na „veliko“ konferenco

V petek, dne 4. decembra, naj bi se začelo že nad pol leta napovedano posvetovanje med „velikimi“ tremi. Na otokih sredi Atlantskega oceana naj bi se sestali predsednik Združenih držav Dwight Eisenhower, britanski ministrski predsednik Winston Churchill in pa francoski ministrski predsednik Joseph Laniel. To posvetovanje naj bi bilo nekako nadomestilo za posvetovanje „velikih“ štirih. Četrty naj bi bil sovjetski ministrski predsednik Georgij Malenkov. Ta sicer tudi zahteva posvetovanje „velikih“ štirih, toda samo pod pogojem, da pride polagoma k tem štirim še peti in to je Mao Tse Tung, predsednik komunistične Kitajske, na kar pa seveda ne pristanejo Združene države.

Predmet posvetovanja na Bermudskih otokih še ni dokončno določen ali vsaj ni še znan javnosti. Gotovo pa je, da se bodo „veliki“ trije tam posvetovali predvsem o nemškem vprašanju. Ker ni verjetno, da bi prišlo do sporazuma med zapadnimi silami in med Sovjetsko zvezo, hočejo zapadni zavezniki imeti točen načrt, kako naj postopajo z razdeljeno Nemčijo v bodoče. Amerikanci bi vsekakor želeli, naj bi bila Zapadna Nemčija sprejeta med države zapadne Evrope kot popolnoma enakopraven član. V precejšnji meri se temu pridružuje tudi Velika Britanija. Bojijo pa se take rešitve Francozi, ker ne morejo pozabiti, da so v zadnjem stoletju bili Nemci že trikrat kot napadalci v Franciji.

V drugi vrsti naj bi obravnavali na Bermudih vprašanje avstrijske državne pogodbe, do katere pa zelo verjetno še dolgo časa ne bo prišlo.

Francozi bi hoteli razpravljati tudi o pomoči Združenih držav v Indokini. Tam se borijo Francozi sami že nekaj let proti komunističnim vpadom in zato z nezaupanjem opazujejo, kako se Združene države brigajo za komunistično nevarnost v Evropi, bolj malo pa pomagajo proti komunistični nevarnosti v vzhodni Aziji.

Razen tega bodo govorili na Bermudskih otokih gotovo še o drugih važnih svetovno-političnih vprašanjih, med temi pa je tudi tržaško vprašanje.

Priprave na Zapadu . . .

Priprave za posvetovanje na Bermudskih otokih so v teku tako pri zapadnih zaveznikih kakor tudi pri Sovjetski zvezi. Zapadni zavezniki pripravljajo vsak s svoje strani, kako bi čim več doprinesli do uspeha bermudske konference. Medtem ko te priprave v Washingtonu in deloma tudi v Lon-

donu potekajo razmeroma mirno, pa je že bolj vroče v Parizu. V francoski narodni skupščini razpravljajo že nekaj dni v Evropski obrambni zvezi. Iz poteka razprave in iz glasovanja po tej razpravi naj bi francoski ministrski predsednik sklepal, kako sme in kako mora govoriti na Bermudskih otokih, ko bodo tam razpravljali o Nemčiji. Sedaj, ko to pišemo, še ni gotovo, kako se bo odločila francoska skupščina, gotovo pa je, da bo francoski ministrski predsednik zahteval najprej ureditev posarskega vprašanja. Šele ko bi Nemčija pristala na gospodarsko zvezo Posarja s Francijo in ko bi pristala na politično samostojnost Posarja, bi mogla Francija pristati na Evropsko obrambno zvezo, v kateri bi bila Zapadna Nemčija enakopravna ostalim zapadno-evropskim državam.

. . . in na Vzhodu

Na konferenco „velikih“ treh pa se pripravljajo tudi v Moskvi, četudi se to čudno sliši. V Moskvi niso namreč prav nič navdušeni nad posvetovanjem zapadnih treh zaveznikov. Bojijo se, da bi na tem posvetovanju sklenili nekaj, kar Sovjetom ne bi bilo v prid. Zato poizkušajo najprej v Zapadni Evropi sami napraviti nerazpoloženje proti posvetovanjem na Bermudskih otokih. To delo prevzemajo predvsem v Franciji in Italiji komunistične stranke. Komunisti zlasti v Franciji opozarjajo na veliko nevarnost, ki grozi Franciji od Nemčije, ako bi bila ta sprejeta kot enakopraven član v Evropsko obrambno zvezo. Vsi Francozi so za taka opozorila zelo občutljivi. Razen tega so bili Francozi že vedno bolj naklonjeni Slovanom kakor pa Angleži in tudi Amerikanci.

Najbolj zadovoljni bi bili v Moskvi, ako bi mogli ravno sedaj pred napovedano konferenco pripomoči v Franciji k vladni krizi. To bi delo na nameravani konferenci zelo otežilo.

Tudi javno mnenje v Sovjetski zvezi pripravljajo v Moskvi proti nameravani konferenci. V moskovski „Pravdi“ je namreč izšel te dni članek, ki poudarja, da morata Sovjetska zveza in Združene države delati skupno, ker je samo tako zagotovljen svetovni mir. Z drugimi besedami se to pravi, da naj opustijo Združene države misli na Evropsko obrambno zvezo in naj se posvetujejo z Moskvo o ohranitvi svetovnega mira. — Moremo pričakovati, da bodo v prihodnjih dneh v Moskvi povečali svoje napore za onemogočenje konference na Bermudih.

Tržaško vprašanje — odloženo

V ponedeljek, dne 23. novembra, se je stal že tretji Svetovni varnostni svet organizacije združenih narodov, da bi se posvetoval o tržaškem vprašanju. Te seje Varnostnega sveta je zahtevala Sovjetska zveza pod izgovorom, da je zaradi razmer v Trstu po sklepu Anglo-amerikancev, da zapustijo cono A Svobodnega tržaškega ozemlja in jo prepustijo Italiji, ogrožen svetovni mir.

Na ponedeljkovi seji Varnostnega sveta je takoj ob začetku predlagal zastopnik Združenih držav Cabot Lodge, naj bi bile seje Varnostnega sveta odložene. Svoj predlog je utemeljeval s tem, da so v teku pogajanja med zainteresiranimi državami, ki hočejo same urediti vprašanje Trsta.

Zastopnik Sovjetske zveze Andrej Višinški pa je zahteval takojšnje razpravljanje o razmerah v Trstu in je zahteval, naj bi Varnostni svet imenoval guvernerja za ce-

ostane, da more medsebojno sožitje sloneti le na medsebojnem zaupanju, pogoj tega pa so enake pravice in dolžnosti za vse pri-zadete.

lotno Svobodno tržaško ozemlje, s čemer bi bila vzpostavljena določila italijanske mirovne pogodbe, katero je podpisalo 21 držav.

Pri glasovanju je bilo devet glasov za odložitev seje Varnostnega sveta na teden od 8. do 15. decembra. Natančen dan nove seje še ni bil določen. Proti temu predlogu je bil zastopnik Sovjetske zveze, zastopnik Libanona pa ni glasoval.

VOLITVE V JUGOSLAVIJI

V nedeljo dne 22. novembra so bile v Jugoslaviji volitve v državni zbor, to je v zvezno ljudsko skupščino. Postavljena je bila samo ena sama, to je komunistična lista. Po uradnih podatkih je bila udeležba v Sloveniji po okrajih v odstotkih: Murska Sobota I. 89, Murska Sobota II. 91, Ljutomer 87, Ptuj 93, Maribor I. 91, Maribor II. 90, Maribor mesto 97, Sl. Gradec 88, Celje 78, Ljubljana I. 94, Ljubljana II. 95, Ljubljana mesto I. 94, Ljubljana mesto II. 95, Trbovlje 96, Krško 76, Postojna in Sežana 97, Gorica 92, Tolmin 92, Radovljica 95, Kranj 90, Novo mesto 86.

Največja izbira božičnih daril — Cologne — parfumi — mila — termoforke — kasete — manicure-potrebnosti itd.

Hans Oswald

PARFUMERIJA

CELOVEC - Klagenfurt, Paradeisergasse 6

SAUD AL SAUD

po smrti Ibn Sauda novi vladar Saudijeve Arabije (USIS)

KRATKE VESTI

V izjavi ameriških škofov, ki so bili te dni zbrani na svoji letni konferenci, je rečeno, da je sedanje preganjanje vernikov v komunističnih deželah najhujše v vsej zgodovini katoliške Cerkve.

Nadškof v Washingtonu Patrick A. O'Boyle je v svojem govoru prejšnje nedelje poudaril, da so gospodarske in socialne reforme pogoj svetovnega mira. Pri skupnem delu za mir pa bi se morali katoličani odlikovati predvsem v ljubezni do Boga in bližnjega.

Te dni je ob priliki 300-letnice obstoja mesta praznoval New York, največje mesto sveta, „Teden verske svobode“. V razglasu je mestni župan poudaril važno vlogo svobode bogočastja v moralnem, socialnem in družabnem življenju New Yorka.

V Celovcu so aretirali 29-letnega Hrvata Štefana Matošiča, ker sumijo, da je 17. novembra v brzovlaku Dunaj — Ostende blizu Nürnberga oropal in nato vrغل iz drvečega vlaka 51-letno Belgijko Simono de Ridder.

Minuli teden se je mudil v Londonu avstrijski podkancler dr. Schärf, razgovarjal se je tudi z britanskim zunanjim ministrom Anth. Edenom.

V Trstu je demonstriralo okrog 500 brezposelnih pred mestnim magistratom, ker so bili zaradi nameravanega odhoda anglo-ameriških čet iz Trsta odpuščeni.

Svet francoske republike je odobril z 297 proti 16 komunističnim glasovom pogodbo med francosko in posarsko vlado. Pogodba določa večjo samostojnost Posarja.

Sredi januarja se bodo sestali v Sydneyu v Avstraliji finančni ministri držav Britanske skupnosti. Posvetovali se bodo predvsem o načrtu, da bi sistem svobodnejše trgovine obsegal čim večje področje.

Na Finskem je sestavil novo vlado predsednik finske narodne banke Sakari Tuomioja. V novi vladi niso več zastopani finski socialisti, vlado sestavljajo člani kmečke in finske konservativne stranke.

Sredi prejšnjega tedna je nenadoma nastopila huda zima v Turčiji in Libanonu; snežni viharji z ostrim mrazom so zahtevali 13 smrtnih žrtev.

Po komunističnih poročilih so izgubili Francozi v Indokini v mesecu septembru in oktobru 8.100 mrtvih in 2000 ranjenih.

Po odstopu dosedanjega ministrskega predsednika države Izrael, Davida Ben-Guriona, je bil imenovan za novega izraelskega ministrskega predsednika dosedanji izraelski zunanji minister, član socialistične stranke, Moše Šaret, ki bo ostal tudi še zunanji minister.

Politični teden

Po svetu . . .

Pred dolgimi tedni — neke v začetku poletja — smo omenili tudi razna prerokovanja o usodnem pomenu letošnjega leta za svetovni mir — da bomo na robu vojne, da pa te vendarle ne bo. Loči nas še dober mesec do prihodnjega leta in tako zelo na robu svetovne vojne pa hvala Bogu tudi nismo bili. Nedvomno pa bo končen politični pregled čez to leto nadvse pisan, čeprav ne senzacionalen. Politika velesil gre še vnaprej v starih kolesnicah, tudi Stalinova smrt ni prinesla toliko napovedovanih preokretov in če bomo še vnaprej kot do sedaj mogli vsak teden povedati, kaj se je premaknilo na tej ali oni kolesnici, bo še kar šlo. Da se svet vrti, ve pa tudi vsak . . .

Danes pogledjmo najprej kaj Marijana počne in s kakšnimi skrbmi se ukvarja. („Marianne“ imenujejo Francijo. Simbol francoskega naroda pa je petelin, samo, da temu petelinu manjkajo močne in ostre ostriže, česar se nemški Mihel dobro zaveda).

V kratkem se bodo Francozi morali odločiti, ali pristanejo na oboroženo Nemčijo kot kolegico v Evropski obrambni zvezi, ali ne.

Pred vrati so konference kot n. pr. ona zunanjih ministrov Montanske zveze in nekaj kasneje konferenca treh zapadnih velesil na Bermudih. Na obeh bo vprašanje sodelovanja Zapadne Nemčije v ospredju in Francozi bodo morali nekaj jasnega povedati. Prav temu vprašanju je namenjena velika debata v francoskem parlamentu. Pričela se je sredi preteklega tedna in bila potem preložena od sobote na torek. Čeprav uradno to zasedanje ne bo odločilo o ratifikaciji evropske obrambne pogodbe, bo vendar izid te debate, kjer bo seveda prišlo do glasovanja, pokazal pravo razmerje med zagovorniki in nasprotniki sodelovanja Francije v Evropski obrambni zvezi, kjer bo tudi Nemčija s polmilijsko moderno oboroženo armado.

Teško je odgovoriti na vprašanje, katere stranke so za ali proti. Proti so nedvomno komunisti, ki strahujejo pred Nemčijo in zahtevajo naslonitev na Sovjetsko zvezo. Proti so pa tudi skrajni desničarji okrog generala De Gaulle, medtem ko so vladne stranke sredine razcepljene. Kar se vodilnih politikov tiče, večina zagovarja vstop Francije v Evropsko obrambno zvezo, zlasti ker so bili nekateri predpogoji, katere je stavila francoska vlada, že izpolnjeni (n. pr. sodelovanje in jamstvo Anglije). Med zagovorniki so n. pr. Schuman (bivši zunanji minister, ki je kot prepričan Francoz tudi zasnoval načrte o kovinsko-premogovni zvezi — Montanska unija — držav Zapadne Evrope). Schuman je vnet zagovornik Panevrope s sodelovanjem Nemčije. Njegovi ideji so potem Amerikanci pristavili svoj piskerček z Evropsko obrambno zvezo, katere predhodnik je Atlantska vojaška zveza. Vneti zagovorniki so še bivši predsedniki in zunanji ministri Bidault, Rene Mayer, Paul Reynaud ter tudi vodja socialistov Guy Mollet. Ti trdijo, da bi Francija zašla v popolno osamljenost, če bi radi Nemčije ne vstopila v prej omenjene gospodarske in vojaške ustanove zapadnih zvez.

Opozicija pa trdi: na Nemčijo se ni zanešiti.

V obrambni zvezi, kakršno predlagajo Amerikanci, bi Nemčija kmalu dobila vodilno vlogo in poskušala zagospodariti nad drugimi.

Kakor so francoski pomisleki, ki temelje pač na slabih izkušnjah s svojim german-skim sosedom, razumljivi, vendar ni mogoče mimo dejstva, da gre pri vsem za neko trmo ali kratkovidnost, ali mogoče, kar je Schuman sam dejal: za občutek „manjvrednosti“ napram Nemcem. Francozi bi se morali odločneje zavedati svojega evropskega poslanstva, hitreje in točno reagirati na politične dogodke in bi tako lažje in samozavestno pogledali v oči dejstvu, da so v Evropi pač tudi Nemci, pa če je to prijetno ali ni prijetno. Treba je pač biti močnejši in s tem mine tudi strah pred njimi. Zanimivo, da je največji nasprotnik sodelovanja Francije pri Evropski obrambni zvezi vodja meščanske radikalno-socialistične stranke Daladier, tisti državnik, ki je v znanem Monakovskem sporazumu skupno z Angležem Chamberlainom in Mussolinijem podpisal Hitlerju dovoljenje za vpad v Češkoslovaško. — Če bi takrat Daladier te-

ga ne bil storil? Kolo zgodovine bi se bilo mogoče drugače zasukalo. Ali pa je prav radi tega danes tako odločen nasprotnik vsake oborožitve Nemcev?

Borba v francoskem parlamentu za ali proti se nadaljuje in zadnje poročilo pri našamo na drugem mestu.

Na tem zasedanju pa bo parlament tudi izglasoval, kakšno stališče naj vlada zastopa na konferenci „velikih treh“ na Bermudih. Tukaj bo šlo za odnose do Sovjetske zveze in bo seveda neposredno govora tudi o Nemčiji kot celoti. Francozi pa imajo tudi tukaj svoje posebne skrbi. Kadar gre za njih vojaški doprinos k Atlantski zvezi (kjer sicer ni Nemčije), takrat po pravici kažejo na svoje ogromne vojaške izdatke za vojno v Indokini. Če zdaj Amerikanci zahtevajo, naj radi nevarnosti komunističnega napada na Zapadno Evropo povečajo tudi svojo evropsko armado in zraven prišepetavajo: „da boste tudi Nemcem kos“ — potem ni čudno, če so Francozi nervozni. Zato so vedno in še zagovarjajo Churchillovo zamisel sestanka štirih z Malenkovom. Francozi bi namreč želeli vsaj premirje v Indokini, toda tamošnjim komunističnim upornikom poveljuje pravzaprav Moskva. Ta pa bi Francozom v tem že ustregla, če bi se ti za protiuslugo odpovedali sodelovanju v Evropski obrambni zvezi in nastopili proti oborožitvi Nemčije. Ali naj to Francozi storijo? — Hm, politika je huda zver . . .

Do konference petih radi Trsta za korak bliže

Zakulisni pogovori med tremi zapadnimi silami in Jugoslavijo ter Italijo so v toliko napredovali, da je italijanska vlada uradno sprejela predlog treh zapadnih sil na tako konferenco. V izjavi, katero je dal italijanski ministrski predsednik Pella, vztraja sicer italijanska vlada na sklepih treh zapadnih sil od leta 1948 in od oktobra letos, zlasti na slednjem, ki ji izroča cono A. Ker pa v Pellini izjavi ni rečeno več, da mora Italija zasesti to cono pred začetkom konference, je smatrati, da je ta pogoj odpadel. Istočasno pa stavlja italijanska vlada zdaj kot pogoj, da se mora razpravljati tudi o jugoslovanski coni B. Obenem ponavlja stari predlog o plebiscitu, po katerem naj bi se prebivalstvo odločilo samo za Jugoslavijo ali Italijo, ne bi se pa smelo izraziti za samostojnost Tržaškega ozemlja. Prvi odmevi v Beogradu so odklonilni, zlasti zato, ker italijanska vlada do sedaj še ni niti omenila konkretnih predlogov, katere so v zadnjih govorih predlagali jugoslovanski politiki. Tito je itak šel dovolj daleč, ko je izjavil, da je Jugoslavija pripravljena priznati italijansko suvereniteto nad Trstom in pristaniščem, če bi slovenska okolica prišla pod Jugoslavijo. Vsekakor tudi ta predlog ne upošteva volje večine Tržčanov, ki bi iz gospodarskih razlogov raje videli samostojen Trst.

Povsem jasno je, da naj bo bodoča konferenca petih dobro pripravljena, ker bi njen neuspeh prinesel spet težke oblake v ta del Evrope. Trem zapadnikom pa je skoraj težje govoriti z Italijani kot z Jugoslavnimi, zlasti ker se prvi boje sestli skupaj za mizo, kjer bi bilo slišati marsikatero neprijetno in bi se zvedenilo ali celo razblinilo to, kar so z znano spretnostjo za vogali in kulisami znali pridobiti obljub in zagotovil.

Ameriški krogi predvsem opominjajo oba

Bevan zagovarja Sovjete

Zastopnik levičarske struje v britanski delavski stranki (Labour Party) je bivši minister za socialno politiko Aneurin Bevan. Ta je govoril v nedeljo na nekem strankarskem zborovanju. V svojem govoru je nastopil ostro proti potovanju britanskega ministrskega predsednika Churchilla na Bermudske otoke, ker tam zaradi slabega zdravja ne bo mogel dosti odločno zagovarjati pravilne zunanje politike.

Bevan je nadalje napadel britanski oborožitveni načrt in je nato poudaril, da so verjetno danes Združene države proti pogajanjem o vzpostavitvi svetovnega miru in ne Sovjetska zveza. Ako pa danes Združene države vzpostavljajo po vsem svetu močno mrežo svojih vojaških oporišč, imajo seveda tudi Sovjeti pravico, da nastopijo proti takemu ožrožanju. Proti takemu postopanju Združenih držav bi po zadržilu Bevana morala nastopiti z vso silo tudi Velika Britanija, da se tako izognemo tretji svetovni vojni.

partnerja, da je za oba koristno, če živita v mirnem sožitju. — To je res, toda za tako sožitje je potrebna zadovoljnost obeh. Diktirati te pa ni mogoče, kar so predvsem pokazale posledice enostranske izjave od 8. 10. letošnjega leta o dodelitvi cone A Tržaškega ozemlja Italiji.

. . . in pri nas v Avstriji

Finančni in proračunski odbor avstrijskega parlamenta je vse dni minulega tedna razpravljal o predlogu državnega proračuna za leto 1954. Posamezni ministri so dajali poslancem pojasnila k posameznim postavkam proračuna ministrstev, katerim načeljujejo. Še preje pa so posamezni ministri dali poročilo o delu svojih ministrstev in o načrtu za delo v bodočem letu. Tako je minister za socialno politiko Maisel obljubil nov zakon o socialnem zavarovanju in izboljšanje rent, brezposelno zavarovanje tudi za kmetijske delavce in zmanjšanje brezposelnosti s povečanjem kreditov za zgradbo stanovanj.

Kmetijski minister Thoma je v svojem govoru opozarjal zlasti na zemljiško reformo na Gradiščanskem. Tam sovjetska zasedbena oblast deli zemljo bivšega Esterhazy-jevega veleposestva po popolnoma nemogočem načinu, kar je v veliko škodo vsega avstrijskega gospodarstva. Ako bi s temi zemljišči razpolagalo kmetijsko ministrstvo, bi nastale na tem bivšem veleposestvu življenja zmožne kmetije, kar bi tudi ugodno vplivalo na povečano proizvodnjo kmetijskih pridelkov. — Socialistični poslanec Steiner je poudarjal, da je treba kmeta zaščititi pred brezsrčno trgovino in pred špekulacijo. Zato je treba z vsemi silami podpirati razvoj zdravega kmetijskega združništva. Zavarovati je nadalje kmeta pred zadolžitvijo.

Pri razpravi o proračunu pravosodnega ministrstva so nekateri poslanci opozarjali na to, da so pri sodnih obravnavah bili nekateri slučajni, ki morejo omajati zaupanje na nepristranost sodišč.

Pri razpravi o proračunu za poddržavljen podjetja je opozarjal OeVP-poslanec Koeck na nevarnost državne kolektivizacije podjetij v Avstriji. Ta kolektivizacija ni nič manj nevarna kakor pa kolektivizacija vseh podjetij v komunističnih državah. Že danes je v Avstriji od vsega akcijskega kapitala v zasebni lasti samo 25 odst., v državni lastini je 47 odst., pod javnim nadzorstvom je 19 odst. in 9 odst. je v upravi sovjetske zasedbene oblasti (takozvana USIA-podjetja).

S 1. januarjem leta 1954 naj bi stopil v veljavo novi davčni zakon o dohodnini. Sicer je med obema vladnima strankama še nekaj vprašanj, o katerih si stranki še nista edini. O predlogu novega zakona bo razpravljali te dni ministrski svet. Ko bo zakon v ministrskem svetu sprejet, bo takoj izročil parlamentu, ki naj bi o zakonu razpravljal in ga sprejel še pred novim letom. Ko bo ta zakon sprejet, bodo začeli takoj izdelovati zakon o poenostavljenju predpisovanja in iztirjevanja davkov.

V sredo, dne 18. novembra, se je sestal koroški deželni zbor. Deželna vlada je predložila deželnemu zboru predlog novega proračuna za leto 1954. Že v zadnji številki „Našega tednika“ smo poročali, da predvideva predlog koroškega deželnega proračuna 238 milijonov šilingov dohodkov in ravnno toliko rednih izdatkov. Razen tega pa predvideva predlog še 25 milijonov šilingov izrednih izdatkov. Poročilo o proračunu je podal član deželne vlade finančni referent Pabst. Ta je v svojem poročilu na-

Kdo bo zunanji minister?

Ko je zaradi nezaupanja, ki ga mu je izrazilo vodstvo lastne stranke, odstopil zunanji minister dr. Karel Gruber, je bil pooblaščen, da do nadaljnjega še vodi posle zunanjega ministrstva. Za sredo, dne 25. novembra, je bila sklicana seja petorice vodstva OeVP, ki naj odloči, kdo naj bo naslednik dr. Gruberja. Pri tem imenujejo največ ime bivšega kanclerja ing. dr. Figla.

Medtem pa je imelo minulo nedeljo sejo vodstvo tirolske OeVP, katere kandidat je bil dr. Gruber pri letošnjih februarskih volitvah. Na tej seji je sklenilo vodstvo tirolske OeVP, da izrazi dr. Gruberju neomajno zaupanje. Zastopniki tirolskega deželnega vodstva OeVP morajo to stališče zastopati tudi pri osrednjem vodstvu OeVP na Dunaju.

Na progi iz Mandalaya v Maymyo v Zadnji Indiji so položili komunisti šest min. Zaradi eksplozije je iztiril vlak, 15 oseb je bilo mrtvih, 23 pa težje ranjenih.

vedel med drugim tudi podatke o davčni moči posameznih zveznih dežel. Davčna moč na vsakega prebivalca je na Gradiščanskem 457 šilingov na leto, na Nižje Avstrijskem 533 šilingov, na Koroškem 567 šilingov, na Štajerskem 605 šilingov, na Gornjem Avstrijskem 618 šilingov, na Salzburgskem 674 šilingov, na Tirolskem 697 šilingov, na Predarlškem 909 šilingov in na Dunaju 912 šilingov. Ako bo šlo tako naprej, se bo zgodilo, da bodo revne dežele vedno revnejše. Iz prednjih števil pa je razvidno, da spada Koroška med najrevnejše dežele v Avstriji.

Predlog deželnega proračuna je bil nato odkazan proračunskemu in finančnemu odboru deželnega zbora, ki bo o njem razpravljal, nakar ga bo predložil ponovno deželnemu zboru v končno odobritev. Verjetno predlog proračuna niti v finančnem odboru niti pred deželnim zborom ne bo dosti spremenjen.

V deželnem zboru je bil tudi vložen predlog, naj bi Dravske elektrarne začele čimprej z gradnjo nove dravske elektrarne pri Kazazah. V zvezi z zaježitvijo Drave pri Kazazah bo treba zgraditi tudi nov dravski most pri Velikovcu. Stroški za novi most bi znašali približno 18 milijonov šilingov in bi ga gradili dve leti, in pri tem bi bilo zaposlenih stalno okrog 100 delavcev. Stroški za novo elektrarno pri Kazazah so predvideni na 290 milijonov šilingov. Gradili bi jo tri leta in bi bilo v tem času stalno zaposlenih okrog 1000 delavcev. Nova elektrarna na Dravi bi mogla dati letno okrog 325 milijonov kilovatnih ur električnega toka.

Zapadne tri velesile bodo spet poizkušale doseči pri Sovjetski zvezi nadaljevanje razgovorov o avstrijski državni pogodbi. Zato bodo poslale vlade Združenih držav, Velike Britanije in Francije sovjetski vladi posebno spomenico, v kateri ne bodo nič več omenjale takozvane skrajšane avstrijske državne pogodbe. Razen tega bo v spomenici omenjeno, naj bi se nadaljevala pogajanja za avstrijsko državno pogodbo po navadni diplomatski poti ali pa naj bi bila sklicana za to posebna konferenca. Zapadne tri velesile hočejo s tem uporabiti vse načine, kako bi pripravili sovjetsko vlado do tega, da bi pristala na sklenitev avstrijske državne pogodbe. Kljub vsemu temu pa je zelo dvomljivo, če se bo vladam zapadnih treh velesil to posrečilo.

„V Celovcu izhaja . . .“

„V Celovcu izhaja . . .“, tako se prične natolcevanje Vestnika v zadnjem tednu. — Vestnik v tistem pisanju trdi, da je naše zadržanje v vprašanju Trsta ne-slovensko, ker nam tako naroča Vatikan. Vsi naši bralci pa prav dobro vedo, da smo vedno zagovarjali vzpostavitev Svobodnega tržaškega ozemlja, kakor to določa italijanska mirovna pogodba. To pa zato, ker smo prepričani, da more samo vzpostavitev Svobodnega tržaškega ozemlja zabraniti Italiji prihod v Trst, ki je na slovenskem ozemlju, četudi ima italijansko večino. Prepričani smo, da je tako stališče bolj slovensko, kakor pa prodajanje Trsta Italiji. Še to povemo, da za tako zadržanje nismo dobili prav nobenega povelja iz Vatikana, kakor zelo verjetno dobivajo pri Vestniku povelje od nekod.

Sicer pa je zanimivo, da Vestnik takoj na isti strani nekaj vrst nižje poje slavospev belgijskemu socialistu Cam. Huysmans-u, ki tudi zagovarja kot edino pravilno rešitev tržaškega vprašanja vzpostavitev Svobodnega tržaškega ozemlja. Prav nič se ne sramuje Vestnik na isti strani za isto stvar nas obdolžiti neslovenstva, belgijskemu socialistu pa peti slavospev. — Taka je pač napredna doslednost.

Sumničenja in trditve . . .

Dne 18. novembra se je odigral pred celovskim sodiščem četrti proces proti „Kleine Zeitung“. Tokrat je bil tožilec g. ing. Igo Oraš, kateremu je „Kleine Zeitung“ naprtila vrsto zločinov. Pred sodiščem pa je ostal zastopnik lista vse dokaze dolžan in tako je bil odgovorni urednik oziroma list obsojen na 10.000 šilingov kazni in 20.000 šilingov globe tožitelju. List mora plačati tudi vse sodniške stroške.

Odločno obsojamo natolcevanja in sumničenja, ki imajo v svojem jedru le namen, da blatijo Slovence vseprek in ustvarjajo v deželi narodno sovraštvo in mržnjo. Pravilno pojmovana tiskovna svoboda, kakor jo imamo pri nas v Avstriji, bo le tedaj vršila svoje poslanstvo, če bo odkrivala resnične nepravilnosti in poučevala javnost in s tem služila narodnemu pomirjenju.

ROJAKI PO SVETU

Prvo adventno nedeljo se je slovenski narod vsako leto spominjal svojih rojakov po širnem svetu. Spominjal se je onih mož in žena, onih fantov in deklet, ki so šli s trebuhom za kruhom. Upali in želeli so, da bi se po letih vrnili v domovino in preživeli zadnja leta svojega življenja doma ali pa so upali, da si bodo po vrnitvi ustvarili v domovini novi domek, domek družinske sreče.

Mnogo od teh je ostalo v tujini, našli so tam svoj drugi dom, ustanovili so si tudi družine v tujini in tujini so žrtvovali svoje življenje.

Po ameriških tovarnah in delavnicah so pridne roke slovenskega človeka doprinašale svoj velik del k razvoju ameriške industrije in obrti. Po zapadnih evropskih državah je slovenski človek iskal dela in služba v rudnikih in pri tem delu utrpel tudi svoje zdravje. Bledi in bolehní so nekdanji krepki možje in fantje, ki so se po premo govornikih nadržali prahu in tako uničili svoja pljuča.

Pri vseh razočaranjih, ki so jih v tujini doživeli, pa jih je držala slovenska zavest in povezanost s slovensko besedo in slovensko pesmijo. Navadno je slovenski duhovnik zopet in zopet poiskal te slovenske rudarje in delavce in danes tudi že obrtnike in podjetnike in jih združeval v slov. kulturni

družini. Če ima človek priliko videti te slovenske delavce, ki so raztreseni po vsem svetu, v njihovem družinskem in njihovem društvenem življenju, mora občudovati njihovo nepopisano ljubezen do slovenske narodne pesmi, do slovenske narodne noše, ki je v tujini bolj v časti, kakor v domovini sami.

Tudi koroški Slovenci smo utrpeli veliko izgub zaradi izseljevanja, saj imamo predvsem v Ziljski dolini skoraj v vsaki hiši „Amerikanca“.

Vojni in povojni dogodki pa so pognali tisoče Slovencev po svetu. Raztreseni so danes po vseh kontinentih. Mnogo od njih ne bo videlo nikdar več svoje domovine. Mnogi se bodo še vrnili.

Danes pa se moramo posebno spomniti tudi naših slovenskih deklet in fantov iz Koroške, ki so v zadnjih letih odšli v Švico, da si tam najdejo dela in kruha. Tem dekletom in fantom gre ravno z današnjo prvo adventno nedeljo prirska hvala, da so ostali zvesti slovenski besedi, slovenski pesmi in zvesti našemu listu, ki jih teden za tednom obiskuje v Švici.

Naša želja bi bila, da bi se tudi Slovenci, raztreseni po vsem svetu, na ta dan spomnili svoje slovenske skupnosti, katere ne more razrušiti nobena razdalja in nobena sila.

„NAŠI RAZGLEDI“

V reviji „Naši razgledi“ z dne 24. 10. 1953 se peča g. dr. Lojze Ude z anketo o dvojezični šoli, ki je bila dne 6. 10. 1953 pri deželni vladi v Celovcu.

Razprava je stvarna in poudarja v bistvu zamisel, ki je realizirana v odredbi za dvojezično šolo iz leta 1945. Pisec članka prinaša par sorodnih pojavov iz nemškega sveta in radi tega v naslednjem podajamo odlomek imenovanega članka.

„Pri vseh teh predlogih in zahtevah, da naj se uredba z dne 3. oktobra 1945 spremeni ali nadomesti z drugo uredbo, gre za več ali manj izrazite tendence povračanja v nacionalizem preteklega časa. To je obžalovati tembolj, ker si v nemškem jezikovnem svetu izven Koroške v resnih znanstvenih krogih utirajo pot spoznanja, ki se močno krijejo s spoznanji, iz katerih je izšla uredba z dne 3. oktobra 1945 in ki so nakazana v zgoraj citiranih dokumentih. Dr. Franz Thierfeld, nekdanji predsednik nemške akademije v Münchnu, danes pa generalni tajnik Instituta za zveze z inozemstvom (Institut für Auslandsbeziehungen) v Stuttgartu, je imel spomladi 1952 v več krajih na Tirolskem predavanje: „Ali ima nemški jezik v svetu še kako prihodnost? (Hat die deutsche Sprache in der Welt noch eine Zukunft?)“. V tem predavanju je obravnaval T. tudi jezikovno vprašanje v obmejnih, jezikovno-mešanih ozem-

ljih. Med drugim je rekel tudi: „Vsako internacionalno širjenje jezikovnega znanja prispeva k zblizanju med narodi. Ako se jezik ne izrablja politično, ako se ne poizkuša razširiti na račun domačih materinskih jezikov, ako nima namena oteževati naravnega razvoja nekega naroda, je širjenje jezikovnega znanja zdrav pojav... V družini zapadnih evropskih narodov ni nadomestljiv, o tem sem globoko prepričan, sploh noben jezik. Razvoj v našem delu sveta, kakor vidim, ne gre v smer jezikovnega poenotenja, temveč v smer pomnožitve jezikovnega znanja vsakega človeka... Bil je nesrečen predsodek, da smo slovanske jezike tako dolgo zanemarjali... (iz nemškega južnotirolskega dnevnika „Dolomiten“, 24. maja 1952). Končuje pa takole: „Narodnostne skupine, ki se na mejah rade mešajo med seboj, izpolnjujejo funkcijo, ki je v ozki zvezi z evropsko solidarnostjo. Najlepši dar, s katerim se moreta medsebojno obdarovati dva naroda, je prostovoljna odločitost za dvojezičnost. Kar je v preteklosti vodilo k napetosti, nesporazumu in plamtečemu sovraštvu, prav to more, če se Zpad odloči za jezikovno toleranco, imeti v bodočnosti nasprotni učinek. Naj se nihče ne da uplašiti, ako na poti k temu cilju doživlja vedno zopet protisunke. Čim višji je vrh, tembolj strma je pot. Nekega dne bomo vendarle doživeli čudež, da bo vsakdo

govoril svoj jezik in da se bodo istočasno vsi razumeli. Jezikovni problem našega časa ne bo rešen na ta način, da bo neki narod oropan svojega jezika, temveč tako, da se bo poleg svojega naučil še drugega.“ („Dolomiten“, 26. junija 1952).

Pa tudi v avstrijski publicistiki izven Koroške so bile, prav glede jezikovnega pouka na koroških šolah, izrečene misli, ki se krijejo z zgoraj citiranimi, v nasprotju s celovško „Volkszeitung“ ali graško „Kleine Zeitung“ tudi v katoliških listih, n. pr. v „Volksbote“ (29. julija 1951) in v „Die österreichische Furche“ (18. avgusta 1951, 30. avgusta 1952 in 21. marca 1953). Naj citiram samo eno od takih mnenj: „To lepo podoba (op. pis. člankar misli „velike de-

lovne uspehe“ stare Avstrije) motijo grdi glasovi, ki jih je prav v zadnjih tednih od več zelo različnih strani slišati proti dvojezičnosti v delu koroških šol... Kdo naj nosi „most“ k slovanskemu svetu, če se bo tako nadaljevalo? Vedno manj mladih ljudi študira pri nas slavistiko, vedno manjše je zanimanje za slovanski kulturni svet. V dobri nemščini pa se pravi to: „Vedno ožji bomo, če prostovoljno in prehitro zaloputnemo vrata, ki najbolj pristno vodijo v ta svet, če se odrečemo učenju njihovega jezika. Tožbe zaradi razbitja staroavstrijskega kozmosa? Tožbe zaradi južne Tirolske? Bodimo najprvo v našem malem svetu, sami pravični, izpričajmo tukaj svojo dobro voljo dajati in sprejemati.“ (Die österreichische Furche, 30. avg. 1952).

SLOVENCİ V ARGENTINI

Naši smučarji v Čile. Argentinski športni klub Andino Bariloče, pri katerem se udeležuje več naših fantov, je dobil povabilo, da pošlje svoje zastopnike v smučkem teku na čilsko državno prvenstvo. Častno nalogo, da zastopajo argentinski klub, so prevzeli naši tekmovalci: Jerman, Fleré in Kukovica. Po štirinajst dnevnem bivanju v Čile so se vrnili z sledečimi rezultati: V smučkem teku na 15 km je France Jerman zasedel prvo mesto, Janez Fleré drugo, Andrej Kukovica pa četrto. V teku 3x7 km je naša trojka zasedla prvo mesto.

Slovenski časnikarji. Slovensko časnikarsko društvo v Argentini je imelo 12. oktobra svoj redni občni zbor. Vodil ga je Ruda Jurčec, ki je bil pri volitvah znova izvoljen za predsednika. Ostali izvoljeni odborniki so: Janko Hafner, Pavle Fajdiga, Alfonz Pipan, Pavle Rant, France Kremžar, Joško Krošelj in France Glavač. Sprejeta so bila nova društvena pravila.

Sedmi občni zbor Društva Slovencev. Dne 11. oktobra se je vršil v Buenos Airesu sedmi občni zbor Društva Slovencev. Vodil ga je predsednik ing. Albin Mozetič. Poslani sta bili pozdravni brzojavki predsedniku republike generalu Juanu D. Peronu in kardinalu dr. Copellu, nato pa še pozdravni pismi predsedniku Narodnega odbora za Slovenijo dr. Mihlu Kreku in škofu dr. Gregoriju Rožmanu. Po poročilih odbornikov je bila zelo živahna debata. Za volitve novega odbora je bila vložena samo ena lista, ki jo je predložil odbor DS. Za predsednika je bil ponovno izvoljen ing. Albin Mozetič.

Dramski oratorij o Baragu. Ob škofovski stoletnici našega velikega misijonarja Friderika Baraga je Južnoameriška Baragova zveza priredila 18. oktobra v Buenos Airesu zelo lepo odrsko predstavo. Naš mladi pisatelj Niko Jeločnik je napisal dramski oratorij z naslovom „Eno samó je potrebno“, ki je bil zelo uspešno prvič odigran ob tej priliki. To delo je nekaj popolnoma novega v slovenski literaturi in je bila kritika naših kulturnih mož tukaj o njem zelo

povoljna. To dramatično delo pokaže na poseben način življenje našega Baraga.

Sedemdesetletnica Ivana Preglja. Kaplan v San Fernando, Vinko Flek, je z grupo naših izseljencev iz Primorske v nedeljo, 25. oktobra, pripravil lepo prosvetno prireditev ob priliki sedemdesetletnice našega še živečega pisatelja Ivana Preglja. Vse je bilo tako lepo, preprosto in domače, da bi se slavjenec razjokal, ko bi mogel biti navzoč.

„Duhovno življenje“. Slovenski verski mesečnik „Duhovno življenje“, ki izhaja v Buenos Airesu, je pisan za vse Slovence po svetu in je dejansko tudi razširjen povsod, vendar še premalo. Uredništvo je že pripravilo lep program za prihodnje leto. Tudi tehnično bo revija prihodnje leto lepše urejevana. Zelo jo priporočamo vsem koroškim Slovincem. Naročiti jo morete pri Mohorjevi družbi v Celovcu.

Gaji plakajo

Listje z drevja se osiplje, že obran je zadnji grozd; veter je tedaj zapihal in odnesel listič v gozd.

Mlada bukev je ujela velo lipovo pero, neprijetno sporočilo, da prihaja po slovo.

Vse bo treba zapustiti, kratka je življenja nit; prav hudo je odložiti vso obleko in nakit.

Ne naenkrat — list za listom bo jesenski piš razgnal; prvi cvet je že odpadel, malokje je še ostal.

Gaj bolesto je zajokal kot bolnik v jesenski dan; strah ga je ledene zime, ko bo pel spet gladni vran.

Limbarski

J. Š. Baar — Al. Nemeč:

ZEMLJA IN LJUDJE

Roman

(45. nadaljevanje)

Tako sta nastali v Putimi dve stranki — imeli sta dvoje županov in dvoje občinskih zastopov. Občina se je razbila na dvoje in skoraj proti njegovi volji, popolnoma neprosto voljno se je zgodilo, da je na čelu prvih stal Cimbura, druge pa je vodil Klasek.

„Cimbura, tudi ti si vzemi odvetnika,“ so mu svetovali prijatelji, ko je občinski sel razdelil po vasi vse polno pozivov na sodišče. Vsi so bili povabljeni kot priče, tudi ves okrajni odbor, samo da bi bili pravdni stroški čim večji.

„Prosim te, najemi si odvetnika, Klaska se bojim. Zaplet te bo v pravdo, celo v ječo te bo spravil,“ je jokaje prosila svojega moža tudi Marjanka.

„Nespametna ženska,“ jo je zavrnil Cimbura, „resnico bom povedal, spet jim bom odkrito povedal, nič ne bom tajil, nič se izvijal. Čemu mi je treba odvetnika?“ In se je popolnoma sam postavil pred sodnika. „Škoda,“ je pomislil, „da ni tu gospoda gubernialnega svetnika,“ ko je stopal po stopnicah v sodno dvorano, in se spomnil gospoda Miltnerja, ki ga je pred leti vozil.

Mlad sodni adjunkt je prebral tožbo in začel zasliševati Cimburo. Ta je priznal in ni tajil niti besede — tudi priče so vse potrdile soglasno — proti Cimburi so celo njegovi prijatelji možato pričali: „Da, to mu je rekel, da je pijanec, čvekač, lenuh, da je najneumnejši človek v vasi.“

„In čemu, prosim vas, ste ga žalili?“

„Nisem ga žalil, samo čisto resnico sem mu na poziv v oči povedal.“

„Kako to — na poziv?“

„Hoteli so vedeti, zakaj nočejo pri nas Klaska za župana. Tako sem povedal resnico.“

„Resnico, ljubi prijatelj, resnice človek ne sme vedno in povsod povedati,“ se je nasmešnil adjunkt, „lahko imate resnico na svoji strani, pa je nimate pravice povedati,“ in je razlagal Cimburi razloček med pravico in pravom.

„Kaj vam je končno na tem, če Klasek pije, lenuhari, govoriči in kvarta?“ je zaključil sodnik z odkritim vprašanjem.

„Mnogo mi je na tem,“ je odgovoril Cimbura in vsa sodnija je radovedno obrnila svoje oči vanj. Tudi kmetje so prisluhnili. Mislili so pri sebi: „Ta gospod ima prav. Klasek pije za svoj denar, svoje zapravlja, svoje posestvo zanemarija. Kaj to Cimburi mar.“ Cimbura pa je očividno drugega mnenja kakor oni — spet ima nekaj svojega.

„Tak, kaj — prosim vas?“ je z vprašanjem vzpodbujal adjunkt obotavljajočega se Cimbura in se sam udobno usedel, prekrizal noge, sklenil roke na kolenu in poslušal.

„To je takole,“ je začel Cimbura s svojo priljubljeno rečenico, „stanujeva skupaj v eni vasi — jaz in Klasek — v Putimi, kakor veste. Kako lepo življenje smo še pred kratkim tam imeli. O ‚sejpci‘ in ob spominih smo pili, vsi zapeli in zaplesali. Kar je kdo proti komu imel, smo si naravnost povedali, toda ni bilo preprirov in pravad. Če pa so bili, smo jih v soseski poravnali. Kar se je pri nas skuhalo, se je pri nas tudi po-

jedlo. Hodili smo v vas drug k drugemu, prečitali smo si časopise in se o vsem pogovorili. Posli so se shajali na vasi, peli so in vriskali, v občinske in javne zadeve pa se niso vtikali. Tega jim tudi nihče ne bi pustil. — Danes pa je pri nas vse narobe. Besedo imajo mladi — in ukazujejo stari. Komaj povečerjajo, se ne zmenijo več za hlev in dvor, ampak pograbbijo svoje pipe in tobačne mehurje in hajd v gostilno. Klasek ima tam šolo, tam jih uči in se norčuje iz vseh, kateri ne grejo za njim. Pijejo pivo, pojejo, kvartajo, zjutraj pa se jim ne ljubi vstati, delo opravljajo zaspano in vse propada. Množijo se prepiri in svaje, vedno več je vpitja in pretepotov in ves ta ravs in kavs pride potem sem v Pisek na okrajno sodišče. Vedno bolj se množe zla dejanja, lomijo se drevesa ob cesti, množijo se o polzke besede, nečiste pesmi in surovi primki. In kdo je tega kriv? Klaskovo življenje in njegov slabi pogled. Tudi jaz pijem, ob spominih in proščenju pijem, da se ne bi izmikal skupnemu redu in običajem. Zato govorim iz skušnje. Če se napijem piva, sem takoj drug človek. Najprej vesel in igriv, pivo me razvname in opogumi, naredi me nekam lahkega. Čutim, kako mi volja slabi, kako zgubljam oblast nad seboj, kako me zapušča razsodnost in mi v glavi postaja motno, postajam lahkomišeln, se nagibam k neumnostim. Če pijem še naprej, se zbudi v meni bes. Ošabnost začne v mojem srcu dvigati svojo glavo, spuščam se v stave, denar razmetavam kakor pleve in ga zapravljam, kri mi polje v žilah kakor ogenj, sebe precenjujem, vse druge pa preziram, se razburjam, mnogo in nespametno govorim in ne prenesem ugovora. Če

pijem še naprej, postajam surov, hudoben, nevaren človek, kateremu se je nevarno bližati. Sam na sebi čutim, kaj dela pivo z mano in zato v najlepšem precham in ga komaj trikrat na leto vzamem v usta. Sedaj pa se pri nas dnevno nezmerno pije, dnevno se ljudje zastrupljajo, kvirajo in ginejo lepi običaji, mladina postaja razbrzdana, odrasli pa revni in vse to imaš na vesti ti, Klasek, in nihče drug.“

Lepo in pazljivo je poslušal adjunkt in bi rad poslušal še dalje Cimburo, ki je, ko se je razvnel, govoril tekoče in gladko, toda Cimbura je končal in obmolknil.

„Če je stvar taka, kot pravite,“ je začel počasi in narahlo adjunkt, „pa seveda nimate samo resnice na svoji strani, ampak tudi pravo in bi se vam dokaz resnice posrečil. Kdo vam to potrdi in izpriča?“

„Če so poštenjaki — ti-le vsi in z njimi vsa Putim!“

„Da — Cimbura govori resnico,“ so vsi, celo tisti, ki so bili s Klaskom, v tem trenutku potrdili in sodbe je bilo konec.

Nič niso pomagali prizivi — zmagalo je „javno mnenje“. Klasek ni bil potrjen niti za župana — dokazali so mu njegov tatinski lov in globo, ki jo je moral nekoč plačati. V Putimi so bile razpisane nove volitve in iz njih je kot župan izšel Keclik s stariim odborom.

Klasek je moral plačati sodne stroške številnih pravad, zato je zasovražil Putim in Putimce ter si kupil v Pisku gostilno. Na javni dražbi je pišeški notar izdražil za nekaj tisočakov njegovo posestvo, kakor stoji in leži.

(Dalje prihodnjič)

† VALENTIN WEISS

V petek, dne 20. novembra, ponoči je umrl v Žitari vasi župnik Valentin Weiss. — Pokojni je bil rojen 26. februarja 1871 v Lipljah v župniji Kapla na Dravi. Po končanem bogoslovju v Celovcu je imel novo mašo dne 20. julija 1895. Že leta 1903 je prišel za župnika v Žitaro vas, kjer je ostal vse do svoje smrti. Leta 1939 je bil imenovan za škofijskega duhovnega svetnika. — Ker ob zaključku lista še nismo prejeli poročila o pogrebu pokojnega župnika, pričujemo daljše poročilo v prihodnji številki.

Farna mladina v Št. Jakobu priredi v nedeljo, dne 29. novembra, ob pol 3. uri popoldne in ob 7. uri zvečer igro v 6 slikah:

„GENOVEFA“

v novi farni dvorani v župnišču. Popolnoma nov oder, nova scenerija, pretresljiva igra!

Pri otvoritvi poje pesmi cerkveni zbor.

PRIREDITEV V ŠT. RUPERTU

Na Marijin praznik, dne 8. decembra, bo v Narodni šoli v Št. Rupertu pri Velikovcu prireditev, na katero že danes opozarjamo in vabimo. — Več v prihodnji številki „Našega tednika“.

KAZAZE

Dve novi hiši sta zrastle pri nas. Ilgovi so si postavili lepo moderno gostilniško poslopje z veliko dvorano za igre, kinopredstave in različne prireditve. Trgovec g. Škof pa si je postavil tudi lastno hišo za trgovino. — Tudi Čapernikova hiša je na novo postavljena. Ta je še med vojno pogorela. Po tej obnovi zgleđa naša vas že precej lepše.

BELA

Že dolgo se nismo oglasili in poročali kaj v „Naš tednik“. Zaposleni smo bili tako silno celo leto in še sedaj v pozno jesen.

Zato si je pa tudi komaj vzel čas posestnik Pasterkove kmetije, Andrej Rapold, da je odšel po nevesto na Obirsko k Predasniku in vzel za ženo Nežiko Karničar. Poroka je bila pri Gospe Sveti na dan sv. Lukeža, v nedeljo dne 18. oktobra. Pravzaprav smo belska dekleta malo jezne, ko se nam je ženin kar tako izvil in nam ušel drugam po nevesto. Vendar pa le vsi želimo mlademu paru obilo sreče in blagoslova božjega na novi življenjski poti.

Pri Spodnjem Pavliču je posvetila električna luč iz domače elektrarne. Tri tedne so delavci delali in v veliko veselje je dne 25. oktobra posvetila luč. Seveda je bilo treba tak dogodek tudi dostojno proslaviti, res prav pristréno smo se nasmejali v domači družbi. Tako je bilo prijetno, da se kar nismo mogli posloviti.

Pri Tišlarju imajo mlado kravo, škoda bi jo bilo dati mesarju. Zato se odloči Tone Kogoj in gre po živinozdravnika, ki je ugotovil, da ima krava žebelj v sebi. Kravo so dobro privezali in g. živinozdravnik Radar jo je operiral. Nato je živinozdravnik predpisal, da krava štiri dni ne sme jesti drugega kakor pol litra vode in pa 1 liter lanenega semena. Peti dan je dobila operirana žival že malo sena in bo kmalu ozdravela.

Na Skalarjevem travniku pod Storžičem so postavili lovsko kočjo.

Z letino smo letos še kar zadovoljni, sena in otave je bilo zadosti, krompirja pa srednje. Čebelice so bile tudi zelo pridne in so nam nanosile še precej sladke strdi. Nekdo je imel — kakor pripovedujejo — pri nas tako težke kmečke panje, da jih je moral kar s cepinom iz čebelnjaka potegniti.

Naj za danes končamo, ko bo spet koš poln novic, se pa zopet oglašimo.

TINJE — KAMEN

Že osem let se vozimo po pomožnem mostu preko Drave. Kadar je Drava prav narasla, nas je bilo skoraj strah. V prvem času smo morali celo na Dravi peš preko mosta, da smo dobili na drugi strani pliberški vlak.

V zadnjih mesecih pa z veseljem opazujemo, kako raste novi most, ki je 6 metrov višji od pomožnega mostu. Firma Waagner-Biro iz Gradca je na delu in z žerjavom s težu 25 ton premikajo posamezne dele mostu. Vsa železnina novega mostu tehta 700 tisoč kilogramov.

Meseca marca 1954 bo po vsej verjetnosti vlak zopet normalno vozil preko Drave.

Pri nas na Koroškem

PLIBERK

V torek, dne 1. decembra, je v Pliberku v gostilni Niemetz ob 10. uri popoldne predavanje docenta dunajske visoke šole za kulturo tla g. dr. Mazek-Fiala. Naslov predavanja je: Pridobivanje smole pri belem boru. Po predavanju bo ogled borovih nasadov v okolici, kjer že pridobivajo smolo.

Predavanje prireja gozdno nadzornišvo koroške deželne vlade in bo gotovo zanimalo vse posestnike gozdov. Ker namerava gozdno nadzornišvo tudi na Koroškem pospeševati pridobivanje smole v borovih gozdovih, priporočamo vsem lastnikom takih gozdov, da se zgoraj omenjenega predavanja udeležijo, ker jim bo to tudi v gospodarsko korist.

BOROVlje

Vsa okolica Borovelj je še pod vtisom strašne nesreče, ki se je zgodila v opoldanskih urah dne 19. novembra. Malo po dvanajsti uri omenjenega dne je vozil iz Kočuhe proti Borovljam tovorni avto s priklopnim vozom. Oba voza sta bila naložena s hlodi. Pri volanu je bil Alfrim Bevere, prevoznik iz Vidma (Udine) v Italiji. Za šofer-

skim prostorom je stalo na avtu 6 oseb, ki so stali med šoferjevim prostorom in med naloženimi hlodi.

Pri Vesci je srečal imenovani tovorni avto drugi tovorni avto, katerega pa je vozač prvega avta opazil šele v zadnjem momentu. Zato je naenkrat potegnil za zavore, kar je povzročilo silen sunek. Vsled tega sunka pa so hlodi zdrknili naprej in so z vso silo teže in sunka pritisnili na osebe, ki so bile pred hlodi in so jih deloma zmečkali ali jim prizadejali težke rane.

Ko so odstranili hlode so bili zaradi zadobljenih poškodb že mrtvi 30-letni Edvard Slanšek iz Dol, 53-letni Primož Šavnik iz Borovelj in 49-letni lesni trgovec Giuseppe Prepiciane iz Trsta. Težko ranjeni pa so bili trije delavci, od katerih so dva prepegljali v celovško bolnico.

Avtoprevoznika je orožništvo izročilo deželni sodišču v Celovcu, ker je obdolžen, da je zaradi premale pazljivosti pri nakladanju hlodov in zaradi nedovoljenega prevažanja nezadostno zavarovanih oseb zakrivil smrt treh oseb in težje poškodovanje 3 oseb.

Št. Jakob v Rožu

je dobil novega župnika, preč. g. Andreja Kariclja

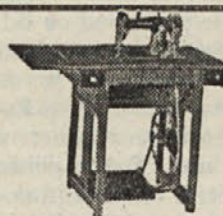
Šent Jakob je v nedeljo, dne 22. novembra doživel svoj veliki srečni dan, izredno slovesnost: inštalacijo novega župnika. Za vsako farno je velik dogodek in sreča, ko dobi svojega dušnega pastirja, ki predstavlja Kristusa v fari, ki je Cerkev v malem. Za Št. Jakob pa še posebej, ker smo na novega župnika tako dolgo čakali, upali in se bali in je bilo toliko negotovosti in spreminjanja, najbolj pa zato, ker smo dobili tistega, ki smo si ga najbolj želeli in je dovolj dokazal svojo zmožnost in dušnopastirsko gorečnost. Zadnja inštalacija je bila pred 30 leti, ko so inštalirali g. župnika in dekana Senka. Eno leto, že za časa boleznih pok. dekana in po njegovi smrti je župnijo upravljal g. Dušan Česen in to s tako močno in spretno roko, s tako požrtvovalnostjo in delavnostjo, da zasluži vse priznanje in pohvalo.

Slišali smo, kako je Šmarjeta v Rožu ob njegovem slovesu žalovala in jokala. Če je Šmarjeta veliko izgubila, smo torej mi veliko dobili. Naj nam Šmarječani v krščanski ljubezni privoščijo g. župnika, saj oni so dobili novega, mi pa smo bili brez njega in nas je petkrat več kot njih.

V nedeljo ob pol 9. uri se je pripeljal novi župnik v spremstvu škofovega zastopnika, mil. g. kanonika dr. Blümla in dekana rožeške dekanije č. g. dr. Hornböcka. Pozdravila ga je najprej mogočna pesem cerkvenega zbora, krasna kompozicija prof. Silva Miheliča, ki je zbor vodil. V imenu slovenskih vernikov ga je pozdravila učenka Mici Ulbing in mu podarila šopek iz nageljnov, roženkravta in rožmarina, v imenu nemško govorečih pa učenka Pintar So-

nega kamna in tabernaklja. Pri slovesni maši smo po dolgem času zopet enkrat slišali naš cerkveni zbor, ki nam je pod vodstvom prof. Miheliča tako zapel, da smo se kar zamaknili v rajске višave, kjer angelski zbori pojo ...

Ob koncu se je g. župnik vsem zahvalil za lep sprejem, za znake vdanosti in prosil vse za sodelovanje: da bi vsi drug drugemu pomagali, živeli v miru in ljubezni in predvsem vsi skrbeli za mladino. Pri sv. daritvi pa je predvsem prosil Boga za moč, da bo vztrajal tudi tedaj, ko mu morda ne bodo vzklicali kot danes „hosana“, ampak „križaj ga!“

ŠIVALNI STROJI,

Kotli, mlinci, drobilniki, posnemalniki, štedilniki, radio-aparati najceneje in pod ugodnimi pogoji v zalogi strojev

Johan Lomšek

ZAGORJE — ST. LIPŠ, P. EBERNDORF

V nedeljo je bil krasen jesenski dan, pa še lepši cerkveni praznik naše srečne fare, ki je dobila po božji volji in dobroti takega pastirja. Na nas pa je, da izpolnimo željo novega župnika in vsi sodelujemo z njim. Želimo tudi mi, da bi se uresničile besede v pozdravni pesmi: „Naj te med nami dolgo Bog ohrani“ in kar nam je povedala mala, pridna Mici Ulbing v pesmi, ki jo je zložila žentjakobska pesnica ga. Flora Rauter:

Šentjakobska fara Vas pozdravlja kot svojga pastirja z globine srca, ljubezen, udanost in večno zvestobo s šopkom dišečim Vam tukaj poda.

Bodite nam oče, — mi Vaša družina nad nami pa vlada naj Kristus naš Kraj. Oh, naj nikdar bi srca Vam obtežili, da Vašega prihoda ne bode Vam žal.

Naj cerkev na griču postane Vam Tabor, nikdar ne Kalvarija — kraj bolečin. K njej se podajmo, gospod naš predragi, da sprejmemo blagoslov z rajskih višin.

Naj se spomnimo ob tej priliki še smrti farana, ki nam je dal tudi sina duhovnika: Lipeja Nagele, ki je nenadoma umrl v starosti 70 let. Sin Tevžej je župnik v Mariji na Zilji, drugi sin Tone organist in profesor glasbe, žena pa že 50 let organistinja v Št. Jakobu. Pokojni je bil tih, miren, delaven, pa narodno zaveden. Kot krščanski oče je dal narodu duhovnika in že zato mu bo Bog velik plačnik. Družini iskreno sožalje, njegovi duši pa mir Kristusov!

URADNE OBJAVE

RAZGLAS

V smislu naših pogojev za preskrbo z električno silo iz omrežja z nizko napetostjo, oddelek III/5, mora vplačati odjemalec pri napravi ali razširjenju priključka gradbeni prispevek. Ta gradbeni prispevek pa je odmerjen v skupini gospodinjstvo po številu stanovanjskih prostorov (to je v smislu tarifnih prostorov), v skupini obrt po priključni vrednosti (to je tarifni priključni vrednosti) in v skupini kmetijstvo po hektarni izmeri kmetijsko uporabljene površine, in sicer njiv, travnikov, pašnikov (to je takozvani tarifni hektar). Posamezne postavke za preračunavanje so urejene v prilogi D) pogojev in tarif za odjemalce toka.

Gradbeni prispevek je na splošno določen za oni manjši delež pri plačilu stroškov za ureditev in ojačevanje naprav za prenos in razdeljevanje toka (ne priključne ureditve odjemalca), ki ga mora plačati odjemalec enkratno za novo priključeno ureditev ali razširjenve omrežja in pa za dajatve, za katere ne pridruže cenik za tok podjetja za preskrbo z energijo (EVU) nikakega kritja. Kljub temu jasnemu in nedvoumnemu položaju pa je gradbeni prispevek za odjemalca večkrat kamen spotike, sicer ne v taki meri in ne vedno zaradi stvari same, ampak zato, ker je previsok.

V doslednem nadaljevanju intenzivnega prizadevanja našega podjetja za pospeševanje gospodarstva, ki smo ga pokazali že z zelo znatno pocenitvijo toka od novembra 1952, sta se odločila našelstvo in nadzorni svet sedaj k novemu znižanju cene.

Z veljavnostjo od 1. decembra 1953 so gradbeni prispevki bistveno znižani in znašajo sledeče:

1. Gospodinjstvo: do 1. 12. 53 od 1. 12. 53.

a) Prosta napeljava:	S	S
1 prostor	140.—	72.—
2 prostora	280.—	108.—
3. do 12. prostor	140.—	60.—
13. in vsak nadaljni prostor	35.—	35.—
b) kabel:		
1 prostor	210.—	72.—
2 prostora	420.—	108.—
3. do 12. prostor	210.—	60.—
13. in vsak nadalj. prostor	35.—	35.—

2. Obrt:

a) luč za vsaki 0.5 kW	245.—	245.—
b) sila za vsaki 0.5 kW	245.—	156.—

3. Kmetijstvo

do 3 hektarov	1400.—	1050.—
4 do 10 hektarov		
za vsakega pol ha	200.—	150.—
11 do 20 hektarov		
za vsakega pol ha	150.—	112.50
21 in vsak nadaljni ha,		
za vsakega pol ha	100.—	75.—

Pri elektrifikaciji okolišev, ki doslej še niso bili priključeni na omrežje, odpade od 1. decembra 1953 pobiranje gradbenega prispevka v višini 50% odstotkov postavk za obračunavanje.

Upamo, da bo naletela ta nova pocenitev v javnosti na dober odziv in da bo pripomogla k temu, da bo napredovala elektrifikacija in korist gospodarstva in zvišanje proizvodnje še hitreje kakor doslej in prosimo vse naše cenjene odjemalce, da bi to upoštevali.

V Celovcu, dne 23. novembra 1953.

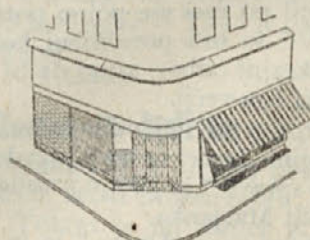
KOROŠKA ELEKTRIFIKACIJSKA DELNIŠKA DRUŽBA
KÄRNTNER
ELEKTRIZITÄTS-AKTIENGESELLSCHAFT

Razna ključavničarska dela in železne konstrukcije za novo nezgodno postajo je izvedla

TVRDKA

Richard Scherzer

Moderne železne konstrukcije in gradnja portalov.

CELOVEC - Klagenfurt, Priersterhausgasse 3
Telefon 21-71

ZA DOBRO VOLJO

Prebrisanec

„Kaj pa delaš tam gori na moji jablani?“ „Zmaj mi je ušel na drevo in ga moram sneti!“

„Toda zmaj je vendar že tri tedne na drevesu.“

„Že res, toda takrat še niso bila jabolka zrela.“

Nova nezgodna bolnica — delo za splošnost

Z delom na novi stavbi nezgodne bolnice splošnega zavarovalnega zavoda proti nezgodam v Celovcu so začeli že leta 1951. Po skoraj dveh letih, torej v letošnjem poletju je bila stavba gotova, v oktobru letos pa je bila gotova tudi notranja oprema.

V soboto, dne 15. novembra 1953, je bila nova nezgodna bolnica slovesno otvorjena ob navzočnosti članov koroške deželne vlade in predsednika zavoda za nezgodno zavarovanje, gospoda Antona Vitthuma. Slovesne otvoritve nove nezgodne bolnice se je udeležil tudi celovski župan Graf.

Direktor Zipper je naprosil najprej gospoda deželnega glavarja za otvoritveni govor, nakar je povabil gospod primarij dr. Meier Stauffer vse navzoče, da si ogledajo novo stavbo z vsemi ureditvami. Kakor je razvidno iz slike na 7. strani v današnji številki „Na-

šega tednika“, je nova stavba res moderna. Vsa uporabljena sredstva pa bodo koristila predvsem pacientom. Saj je glavna skrb pri vseh nezgodah, da bolnika ne samo zdravijo, ampak da ga tudi spet popolnoma usposobijo za prejšnje delo.

Ogled notranjosti je pokazal pri obisku bolniških sob, da je v bolnici veliko število Slovencev, pozdraviti smo mogli veliko število kmetovalcev z južne Koroške. Vsi, ki so poškodovani vsled raznih nezgod, so tu ljubeznivo sprejeti in skrbno negovani, za kar jamčijo zdravniki in dobro izvežbano bolniško osebje. Prepričani smo, da bo dober sloves nezgodne bolnice ohranjen tudi v naprej in da bo prinašala ta bolnica mnogo dobrega za zdravje potrebnim obeh narodnosti na Koroškem.

dro.

Domače rokodelstvo se je izkazalo:

Izvedbo stavbe nove nezgodne bolnice v Celovcu je prevzela delovna skupnost: Koroška gradbena družba (Kärntner Baugesellschaft) dipl.-ing. Robert Rapatz, ki more biti ponosna na izgotovljeno delo.

Razsvetljava predvečja (foyer) je uredila po načrtih arhitekta Mohra firma NEON AUSTRIA A. Rudalics. Razsvetljavo odlikuje zlasti moderna ornamentalna neonska razsvetljava, ki je prilagodena sodobnemu gradbenemu stilu celotne notranje ureditve nove stavbe.

Notranjo opremo (pohištvo iz mehkega lesa) je izdelalo s priznano solidnostjo podjetje Suppantšitsch u. Pilgram iz Beljaka. Izvedba tega dela je brezprikorna v vsakem oziru.

Radiatorje za ogrevanje je instaliralo s priznano strokovno vestnostjo podjetje Pfrimer u. Mösslacher iz Celovca.

Podjetje Gall u. Clementschitsch iz Beljaka je položilo po italijanskem načinu terrazzo-plošče, ki jih je podjetje samo izdelalo. Plošče so bile položene v neizgotovljenem stanju in so bile šele nato brušene, ko so bile že položene. Ta način dela zagotavlja, da robovi plošč pozneje ne postanejo hrapavi. Pri tem je vidna sestava plošč, stične špranje pa tvorijo s ploščo samo ravno površino.

Slikarska dela je v precejšnji meri izvedlo podjetje Dullnig iz Celovca s priznano eksaktnostjo in okusnostjo.

Podjetje Semperit je dobavilo blazine in vzglavnike s penastim gumijem, ki ga izdeluje po lastnem patentu že pet let pod

imenom „mollicell“. Ta material je že splošno znan, ga je mogoče prati, je absolutno varen pred molji, je brez vonja, izredno mehek in prilagodljiv. Zato je ta material res skoraj idealno sredstvo za polnjenje blazin, vzglavnikov in oblažjenega pohištva.

Klimatične ureditve v operacijskih dvoranah, ki omogočajo stalno enako temperaturo in vlago v posameznih prostorih, je dobavila firma Inges Klimatechnik (dipl.-ing. Paul Gessner, Wien). Ta ureditev, ki je najmodernejša svoje vrste, omogoča najboljše prilike v značni temperaturi za bolniško osebje kakor tudi za bolnike same. S tem je težavno delo v operacijskih sobah izredno olajšano.

Strokovno podjetje Büttinghaus je obložilo z zeleno glazirano in slonokoščeno keramiko stene v operacijskih dvoranah, v prostorih za gipsanje, v kuhinji, v kopalnicah in v umivalnicah. Vse to delo je izvedeno izrazito solidno in izredno okusno.

Firma Otto Haase u. Sohn iz Gradca je dobavilo žimo za blazine in se je s svojimi dobavami izkazalo, da je res specialno podjetje te vrste. Zato moremo na to podjetje opozoriti zlasti vse tapetnike. Zmogljivost tega podjetja je zares velika.

Mnogostranska ključavničarska dela je izvršilo znano podjetje Scherzer iz Celovca. Delo je izvršeno strokovno v vsakem oziru brezhibno in brezprikorno.

„Mollicell“ avstrijski penasti gumi

V Ameriki pa tudi v Zapadni Evropi je danes že samo po sebi razumljivo, da uporabljajo hoteli, bolnice itd. za opremo svojih postelj blazine s penastim gumijem. Tudi vse zrakoplovne in avtobusne družbe uporabljajo ta idealni material za blazinjenje notranje opreme v letalih in avtobusih. Ena najlepših ladij sveta, „Queen Mary“, ima v vseh 1000 posteljah blazine polnjene s penastim gumijem. V Londonu je 3.000 avtobusov in 2.700 avtobusov, ki imajo sedeže opremljene s takim gumijem.

Pred petimi leti so začele tudi Semperit-tovarnice z izdelovanjem penastega gumija po najmodernejših izsledkih in pridobitvah; ta proizvod prihaja na trg pod imenom „mollicell“ v najrazličnejših oblikah. Vzglavniki so mehki, prilagodljivi in svetle, okusne barve. Vsebujejo 80% zraka — zato imenujejo te izdelke tudi „dihajoči gumi“. Kakor skozi pljuča kroži tudi tu zrak skozi milijone malih stanic in omogoča s tem penastemu gumiju veliko prožnost, kakor je ni mogoče doseči z nobenim drugim materialom. Penasti gumi je mogoče prati, je absolutno varen pred molji in je brez vonja. Takoj se vda vsakemu pritisku, se prilagodi telesu, po razbremenitvi pa dobi takoj spet prvotno obliko. Ako ga varujemo pred direktnimi sončnimi žarki — in oblaženo pohištvo je vedno še prevlečeno s prevleko — je njegova trajnost desetletja, ne da bi ga bilo potrebno predelati, kar je potrebno pri vseh drugih vrstah materiala za polnjenje blazin.

Avstrijska tapetniška obrt uporablja v vedno večjem obsegu idealni material za polnjenje blazin, ker so priznane njegove velike odlike, ki so tudi v tem, da je ta material zelo lahko mogoče obdelovati in predelovati ter da je brez vonja. V tem oziru je že več specialistov, ki predelujejo izključno „mollicell“ in izdelujejo iz nje-ga najudobnejšo opremo za spalnice in oblaženo pohištvo v najmodernejših oblikah.

Zelzniški vlaki, zlasti avstrijska naročila za izvoz, so blazinjeni z „mollicellom“. Razen tega razpolagajo s takimi sedeži tudi kinodvorane, kakor tudi gledališke in koncertne dvorane. Moderne zgradbe hotelov v avstrijskih tujsko-prometnih središčih razpolagajo že z „mollicell“-blazinami, ravno tako tudi elegantni bari in preddvorja. Velik pomen zadobiva penasti gumi za blazine v okrevališčih in bolnicah. Za astmatike, vojne poškodovance, hrome vseh vrst in za ranjene na hrbtnici pomenijo s tem materialom polnjene blazine naravnost odrešitev za bolnike.

CZEIJA NISSL
WIEN

Naš proizvodni program:

- Telefonske ureditve vseh obsegov
- Svetlobno-telefonske ureditve
- Ojačevalci in ojačevalne naprave
- Vratni ojačevalci (portirne naprave)
- Urne ureditve, elektr.
- Selenovi-usmerjevalci
- Radio-sprejemni aparati
- Kondenzatorji

Združene telefonske in telegrafске tovarne d. d.

CZEIJA, NISSL & CO.
WIEN XX.

Technisches Büro Graz, Hamerlinggasse 8
Telephon 97-6-60

MOLLICELL
DAS IDEALE MATRATZEN-
U.POLSTERUNGSMATERIAL

SEMPERIT

Idealni material za blazine in vzglavnike

DELOVNA SKUPNOST

Dipl.-Ing. RAPATZ

KÄRNTNER BAUGESSELLSCHAFT

GRADBA NEZGODNE POSTAJE

ZIMA ZA BLAZINE
KOKOSOVI IN SISALJ-TEKACI
SONČNA JADRA IN PLAHE

dobavljaja tapetnik

Otto Haase & Sohn, Graz

KARLAUERSTRASSE 45, TEL. 13-18 IN 96-236

Hans Duller

napisni in sobni slikar ter
pleskar

Celovec - Klagenfurt
Sariastrasse 7, tel. 38-9-83

Oglasi v „Našem tedniku“

PRINAŠAJO DOBIČEK

Der sparsame **Architekt**

L'ASST IN SEINEN BAUTEN
TERRA-GOMME VERLEGEN-
TERRA-GOMME, DER BE-
WAHRTE BODENBELAG AUS
GUMMI HÄLT LÄNGER!
TERRA-GOMME
EIN SEMPERIT-ERZEUGNIS

Franz Fleischmann

Krovski in kleparski mojster

Celovec-Klagenfurt, Villacher Ring 5
Telefon 23-41

Preskrba z vodo
Sanitarne ureditve
Centralne kurjave

PFRIMER & MOSSLACHER
Celovec-Klagenfurt, Viktringer Ring 37 — 39
Telefon 22-45

M. Suppantšitsch & K. Pilgram

Stavbeno in pohištveno
mizarstvo

BELJAK-VILLACH-KOROŠKO
Magdalenenstrasse šte. 4a - Telefon 44-76

Tudi v novi nezgodni bolnici v Celovcu so

klimatične in zrakotehnične ureditve

s popolnoma avtomatičnim reguliranjem

po načrtih in izvedbi

SPECIALNEGA PODJETJA ZA KLIMATIČNO TEHNIKO

INGES-KLIMATECHNIK

DIPL.-ING. PAUL GESSNER

Wien II / Obere Donaustrasse Nr. 91 / Telefon A 46-4-86 in A 45-0-63

Delavnice in skladišče: Wien XI., Schemmerlstrasse 14

Naslov za brzojave: Ingesklima Wien

Prvo in edino koroško PIHALNIŠTVO STEKLA

Alexander Rudalics

Celovec-Klagenfurt, Villacher Strasse 3, Tel. 30-03

Moderne notranje in zunanje razsvetljave
NEONSKI reklamni napisi

KAMENINASTA INDUSTRIJA

Gall & Clementschitsch, Beljak-Villach

Delavnica marmorja, umetnega kamnja in terazzo-izdelkov

Tel.: Beljak 50-20 in Treffen 13 - Lastni kamnolom marmorja

Advent v družini

„O jej,“ je vzkliknil France pri plesu na zadnjo nedeljo, sedaj se spet začne advent in s plesom bo konec. Ta čas je vedno tako dolgočasen. Vsak večer sedi doma in ne veš prav, kaj bi začel.“ Pri Reziki pa je, ko ravno z njo plesal, s temi besedami slabo naletel. „Kaj, adventnega časa nočeš? To je meni najljubši čas v letu. V tem času je pri nas tako lepo in prijetno, tu se v zabavo ukvarjamo z rokodelčenjem, beremo lepe knjige ter prepevamo. Ali tega pri vas ni?“

„Pri nas? Ne, nič posebnega ni!“ „Na, v nedeljo prideš pa k nam, da boš videl, kakšno je lahko adventno slavlje v družini,“ mu pravi dekle. „Rad pridem in se že veselim na to,“ ji odgovori fant,

S slovesnim adventnim zvonjenjem v cerkvi je prišel tih čas pred Božičem v deželo in France stopa zamišljen k Reziki hiši. Svež zelen venec je visel nad mizo v sobi, ki je razširjal prijeten duh. Venec so krasile rdeče svečke.

Ko se je pričelo v sobi mračiti, prižge oče prvo svečo. „Zakaj pa ne vseh štirih?“ hitro vpraša neučalkani France. „Advent

ima štiri nedelje in vsako nedeljo se prižge ena sveča več. To pomeni simbolično stopnjevanje luči, dokler nam ne zablješči na Božič v polni svetlobi.“

Medtem se je družina zbrala pod vencem in staro-adventski pesem „Vi oblaki ga rosite...“ je zadonela po sobi. Nekako svečano je bilo fantu pri srcu, tako da se je pri zadnjih besedah že uvrstil v molitev. Od tega časa je prišel večkrat, kadar mu je bilo le mogoče. Koliko veselja se je naužil ravno v tem tistem času. Rezika je pletla, mati šivala, mali Nande in spretni France pa sta rokodelčila razne figure in že pripravljala jaslice za božične praznike. Seveda pri tem tudi domače pesmi, dostojnih šal, zanimivih pogovorov in zgodb ni manjkalo. Vedno bolj domačega in zadovoljnega se je France počutil v tej družini in sedaj se-le je lahko razumel, zakaj je adventni čas Reziki najljubši.

Čutil je sedaj, kako pusto, prazno in samotno je bilo doma, spet je bila Rezika tista, ki mu je dala dobre nasvete. „Tudi pri vas doma tako napravi,“ mu pravi Rezi, „sestre ti bodo gotovo pomagale in se veselile tvojega predloga. Tudi jaz ti pomagam ustvariti lep družaben večer, da ga boš res vsi veselili.“ Otroci so prinesli vejice iz gozda in kmalu je visel lep adventni venec, nad katerim so imeli starši še posebno veselje, tudi v Francetovem domu so praznovali adventni čas in čez teden dni je tudi iz te hiše v tihotno zimsko noč donela pesem „Vi oblaki ga rosite...“ in raznobarvne svečke so risale skozi okna fine lučice v kristalnatni, ravno naletavajoči sneg.

Lepena

Grapa je mirna, samotna, le potok tiho šumlja, z drevesi temnega gozda se lahen vetrič igra.

Pot ob potoku je stara — stoletja slediš na njej! Od nje se cepijo steze, ki peljejo v hrib naprej.

Tam stoje bajte, kmetije, v njih biva še rod pošten... napuh, prevzetnost sta tuja preprostim gorskim ljudem.

R. Vouk

IZ SLOVENSKEGA KULTURNEGA ŽIVLJENJA

Deovski koncert v Globasnici

V nedeljo, dne 15. novembra, smo imeli pri nas lepo kulturno prireditev. Prišli so k nam šmihelski pevci pod vodstvom priznanega pevovodja Miheta Sadjaka. Ob začetku je v imenu zadržanega pred. g. župnika Franca Poša pozdravil pevce g. bogoslovca Markiza. Govornik je naglasil, da so se Globašani že dolgo veselili tega prihoda in da so zelo veseli, da morejo pozdraviti ta priznani zbor in mu izreči svojo dobrodošlico. Pomen tega gostovanja je ta, da bi medsebojna vez med posameznimi farami postala vedno bolj močna in da bi bilo tesno kulturno delovanje med društvi slovenske katoliške prosvete v prid naši katoliški in narodni rasti. Gospod dr. France Krajger, predsednik šmihelskega pevskega društva, se je za pozdrave lepo zahvalil. „Naš namen je,“ tako je dejal dr. Krajger, „zanesti našo narodno — in umetno pesem med ljudi ter pokazati ljudem lepoto in krasoto naše slovenske pesmi, bodisi umetne, narodne ali cerkvene. Petje je najlepše, kar je na svetu; naše pesmi pa so še posebej bogate na melodiji in vsebini, da lahko tekmujejo z glasovi in pesmijo velikih narodov. To bogastvo hočemo in bomo zanesli naprej v sosedne fare in potem daleč naokrog. To nalogo smo si naložili in jo hočemo tudi izpeljati.“

O koncertu samem kot takšnem pisati pa je skoraj nekaj nemogočega. Gotove stvari se dajo samo doživeti. Te pevce čujete večkrat v radiu, a kaj je to proti temu, ko imate pevce neposredno pred seboj. V radiu se

glasovi ne slišijo tako jasno, izgubijo svojo naravno barvo, poleg tega kvira kakovost petja večkrat slabo snemanje ali pa slaba oddaja. Vse to je vzrok, da po radiu nikoli ne boš imel tistega užitka, kot ga imaš, če slišiš pevce neposredno. Tako doživetje je imel vsak in cela dvorana, ki je bila v nedeljo nabitno polna. Neka posebna svečanost je ležala nad občinstvom in ljudje so kar uživali te krasne melodije, lepe glasove, ubrano petje. Videti je bilo, kako so pevci peli z veliko lahkoto.

Program je bil zelo obširen. Mešani zbor je zapel več umetnih in narodnih skladb. Posebno smo ob tej priliki vzljubili pesmi naše domače pesnice Milke Hartmanove: „Tam pod Peco zeleno“, „Oj cerkva šmarješka“ in „Oj Podjuna“, ki je že postala naša himna. Te pesmi imajo res nekaj pristno domačega na sebi. Tudi moški zbor je zapel več pesmi. Med drugimi so nam jako dopadle „Pet čevljev merim“ in „Zabe“. V drugič je nastopil mešani zbor z „Rožic ne bom trgala“, „Pojdem pa v Rute“ itd. Ob koncu se nobenemu ni mudilo domov, vsi so bili ginjeni od lepega petja.

V imenu poslušalcev se je profesor Joško Hutter pevcem prav prisrčno zahvalil ter izrazil želje, da bi zbor po dosedanji poti hodil tudi naprej in da bi ohranil svojo žilavost. Polni zadovoljnosti in veselja smo se vračali na svoje domove. Tega lepega popoldneva gotovo ne bomo tako hitro pozabili. Živeli šmihelski pevci!

SEZNAM IGER

Sv. Neža, igrokaz v 2 dejanjih, 15 oseb, ženske vloge. Kraj: Trg pred Vestinim templjem v Rimu. Čas: 304 po Kr. — Igra o dobroti, zgodba v 4 slikah iz težkih dni, 6 oseb, mešane vloge. — Vedež, burka v enem dejanju, 5 oseb, mešane vloge. — Tekma, drama v 3 dejanjih, 6 oseb, mešane vloge. Godi se v velikem mestu. — Za križ in svobodo, igrokaz v 5 dejanjih, 16 oseb, mešane vloge. — Mlini pod zemljo ali zadnje ure poganstva v Rimu, igra v 5 dejanjih, 25 oseb, moške vloge. Dejanje se vrši v Rimu koncem četrtega stoletja. — Sanje, igra s petjem v 5 dejanjih, 13 oseb, moške vloge. Dogodki I. in V. dejanja se gode v resnici, oni II., III., in IV. dejanja pa v sanjah. — Tugomer (Josip Jurčič), tragedija v 5 dejanjih, 34 oseb, mešane vloge. Dejanje se vrši v slovenskem mestu Braniboru, pred mestom in v Geronovem ostrogu za bojev polabskih Slovencev s frankovskimi Nemci, leta 940. po Krist. — Berite novice, vesela igra v 1 dejanju, 4 osebe, mešane vloge. Vrši se leta 1864. v Ljubljani. — Veronika Deseniška, tragedija v 5 dejanjih, 33 oseb, mešane vloge, igra se godi leta 1422 do 1424. — Turški križ, igra v 4 dejanjih, 26 oseb, mešane vloge. — Cilka in njena punčka, vesela igra v enem dejanju, 4 osebe, mešane vloge. — Mladi uporniki, igra v 3 dejanjih, 33 otrok, mešane vloge. — Za srečo, igrica v 6 slikah, 16 oseb, mešane vloge. — Prodajalka Metka, 1 prizor, 2 ženski vlogi. — Slovenska apostola, zgodovinska igra v 5 dejanjih, 15 ljudi, moške vloge. — Deseti brat, igra v enem dejanju, 25 oseb, mešane vloge (gledališki roman na besedilo Josipa Jurčiča). — Doktor Dragan, drama v 5 dejanjih, 14 oseb, mešane vloge. — Sodnik Zalamenjski, igra v 3 dejanjih, 22 oseb mešane vloge. Godi se v Zalameji in okolici proti koncu šestnajstega stoletja. — Begunka, drama v 3 dejanjih, 15 oseb, mešane vloge. —

ZA DOBRO VOLJO

Pri brivcu. Brivec: „Veste, gospod, jaz delam tudi pesmi. Gospod Špica, urednik našega leposlovnega lista, jih je zelo hvalil.“ „Že verjamem, ker ste ga ravno brili.“

Med prijateljicami. Zora: „Moj zaročenec mi je rekel, da sem najlepša in najpametnejša dekle na svetu.“

Hilda: „Pazi, Zora, bodi previdna! Ta človek že sedaj laže.“

GOZD JESENI

Bili smo pomladi v gozdu, ko je vse brstelo in zelenelo. Tudi poleti smo ga večkrat obiskali, se hladili v njegovi prijetni senci ter nabirali sladke borovnice in jagode.

Pomladi in poleti je bil ves gozd svetleje ali temneje zelen, zdaj jeseni pa je že listje orumenelo in ordelo. Kako krasen je jesenski gozd v svoji pisani obleki! Najspretnejša roka slikarja-umetnika ne more sestaviti lepših barv. In vendar nam postane nekako milo pri srcu, ko gledamo to naravno krasoto; kajti spominja nas, da se bliža zima — mraz.

Ko potegne veter, se osuje odrmelo listje, se lovi nekaj časa po zraku kakor pisani metuljčki, končno pa pade na zemljo. Za vinotokom je prišel listopad!

Zdaj ni več tistega življenja v gozdu, kakor pomladi in poleti. Ptičice so potihnille. Le kakega detela še slišimo, ki potrka po deblih. Tu pa tam zleti kaka lesna prepelca ali pa se oglasi kričava šoja, ki se masti s kostonji. Na visokem hrastu pa sedi naša znanka veverica. Skrbeč za zimo, si nanosi živeža, a ga tako skrrije, da ga v sili čisto sama ne najde več.

Dolgouhi zajec jo je popihal iz gozda na polje, kjer ga ne straši padajoče listje.

KULTURNI RAZGLED PO SVETU

Obnoveitev kraljevskega gradu v Versaillesu. V Franciji že dalj časa pripravljajo obnoveitev starodavnega kraljevskega gradu v Versaillesu. Za ta dela je samo v Franciji zbranih že pet milijard frankov raznih prispevkov. Darove v ta namen pa sedaj zbirajo tudi v Združenih državah.

Začetek sezone slovenskega gledališča v Trstu. Konec meseca oktobra je slovensko narodno gledališče v Trstu začelo svojo sezono z uprizoritvijo Cankarjeve komedije „Pohujšanje v dolini šentflorijanski“.

Arhiv baletne umetnosti. V Hamburgu so ustanovili Arhiv baletne umetnosti, ki predstavlja nedvomno edinstveno ustanovo te vrste na svetu. V tem muzeju so zbrali koreografske knjige, dokumente, programe, partiture, inscenacije in kostume, miniaturne figure in še druge predmete, ki so v neposredni zvezi z baletom. Arhiv je pred kratkim priredil svojo prvo razstavo, ki je zaradi svoje zanimivosti pritegnila pozornost baletnih strokovnjakov celega sveta. Kot piše „Frankfurter Rundschau“, so na razstavi postavljene na ogled tudi stvari, ki so v zvezi s historiatom jugoslovanskega baleta.

MLADINA PIŠE:

Pismo iz Avstralije

Po dolgem času hočem koroškim dečlam in fantom povedati spet kaj zanimivega iz oddaljene Avstralije. Naš Shepparton vam je več ali manj topografsko že poznan in tudi veste, da se tik ob njem razprostira Gum-forest, skozi katerega lenari Goulburn. Ob sobotah in nedeljah, če se ne peljem dalje na deželo, vzamem ribolovski pribor in se peljem k reki ribe lovit. Ta šport je prav prijeten, le naveliča se ga človek in se oči utrudijo od neprestanega gledanja v umazano vodo. Da pa ni tako enolično, imam večkrat priliko opazovati „Lov deči“. Ta šport bo gotovo zanimal tudi vas. V nedeljo je pri nas več mestnih dam na konju kot pa v avtih ali na kolesih. Konji so seve spočiti, dobro hranjeni in zato tudi iskri.

Zbere se po 20 jezdecv v gozdu ob reki, in sicer fantov in deklet. Fantje so oblečeni različno od deklet in dekleta opazimo večkrat v modrih cowboy-skih hlačah in belih bluzah, dočim pa fantje ljubijo bolj rjavo ali sivo barvo. Dekleta se postavijo v eno vrsto in približno 50 metrov za njimi pa ravno toliko fantov. Fantje imajo v rokah vrvi, na katerih napravijo zanko, ki jo morajo vreči na dekleta. Ta lov se vrši v divjem diru v preskakovanju jarkov in ležalih dreves. Slabi jezdcji se v take avanture seveda ne podajajo. Ko so vsi pripravljeni, da vodja skupine z ostrim žvižgom ali pokom znak starta. V tem trenutku se požene vsa skupina v dir. Fantje vihte z zankami, a dekleta beže in se stisnejo čisto h konjskemu vratu, da jih fantje ne zadrignejo v zanke. Zadržnjena dečva mora ustaviti konja in fant-lovec jo izmota ter ji da poljubček. Nato se mora dekleta vrniti nazaj na start, fant pa nadaljuje lov za drugimi dekleti. Igra je vedno bolj napeta. Tisto deklet, katere v treh igrah nobeden ne ujame, dobi nagrado, ravno tako pa tudi fant, ki ujame največ deklet.

Po končani igri se vsedejo v travo in malo „pomavžnajo“, kar pa traja navadno do sončnega zahoda. Konje pa znajo tako ukrotiti, da so jim na besedo pokorni. Videl sem poleti skupino jezdecv, ki je drvela v divjem diru proti vodi in niti en konj se pred vodo ni ustavil. Vsi naenkrat so se pognali v vodo, tako da nič drugega ni bilo videti, kakor konjske glave in jezdece. Seveda jezdeci poznajo tok vode, sicer bi bili vsi izgubljeni, kakor pred meseci dva Laha. Eden je bil star 20, drugi pa 21 let. Bila sta brata in sta prišla šele letos v Avstralijo ter sta oba utonila, ker sta konje kar pogrnala preko vode, ta pa je konje zanesla in nobeden se ni mogel več rešiti in vsi so utonili.

Piknik: Ko pridem neko oktobrsko nedeljo od maše, vidim kako nosijo dekleta zabojčke in kovčke. Začnem se bolj zanimati, kaj neki to pomeni? „Na piknik gremo,“ mi ena razposajeno odgovori. „Še jaz bi šel zraven,“ ji rečem v šali in grem svojo pot. Komaj sem se preoblekel in sobo za silo pospravil, ko prihiti sel s pošto: „Vi bi radi šli na piknik, kajne? Avtobus ni mogel sprejeti vseh, ali bi morda ostale hoteli pobasati vi in jih peljati za njimi?“ Rad ali nerad natakem čevlje, vzamem dve slovenski in eno angleško knjigo in ključke za avto ter hitim na cesto, kjer pobašem ostali drobiž in drvim za avtobusom. Do cilja se je pot vlekla nad 60 milj. Pot me je spominjala na Remšeniški graben pri Železni Kapli, tako da se mi je moja „koreta“ res v srce zasmilila. Razlika je bila samo ta, da je Remšeniški obdan s smrekovimi gozdovi — tu pa so sami listavci ob poti kot nekaj drevored. Ko pridemo do cilja, me je pot tako zmučila, da sem se vlegel kar poleg avta v travo. Avtobusni šofer pa je od same blaženosti, da je v krogu mladih deklet, napravil ogenj in skuhal dober čaj, nakar se je pričela gostija na prostem, ki je trajala celo uro. Pa tudi ni čuda, kajti bilo je tri vrste mesa in peciva, kolikor si ga je kdo zaželel. Nadalje je bilo pet vrst svežega in vkuhanega sadja ter celo vrsto pudingov — tako obširne „mavžne“ pri vas na Koroškem ne poznate, kajne! Lepe urice smo preživeli na tej višini. Se razume, da dekliski jeziki ob taki priliki niso mirovali...

Dekleta so se nato podala z učiteljicami še na druge vrhove. Pri tej turneji pa so tri omagale in sem si štel v čast, da sem jih lahko šel z avtom iskat, kar pa sem kmalu nato obžaloval, ker je bila pot izredno slaba.

Skoro dve leti sem tu v Sheppartonu, bil sem pa še-le enkrat na pokopališču. Na splošno je pokopališče zanemarjeno. Trava raste en meter visoko okrog grobov, poti pa so kot poljske steze. Pokopališče je samo eno za celo mesto, vsaka vera in sekta pa ima v njem svoj oddelek. Najlepsi in najbolj snažen je še katoliški del pokopališča.

Ob koncu še nekaj o avstralskih farmarjih. Ti so vedno bolj čakati in zavaljeni moške. Počesani pa so zelo skrbno, tudi obriti so gladko, da se jim obraz sveti kot polna luna. Farmerji imajo včinoma avte-šcilindske, s katerimi se pripeljejo z boljše polovico ob strani v mesto. Njej kupi sladoled in še sebi. Toliko za danes, morda se oglašim še za Božič.

J. M.

Koroški velesejem v lastnih prostorih

Pred več kakor dvajsetimi leti je celovško olepševalno društvo uredilo razstavne prostore na razstavišču ob št. Rupertski cesti. Tam je bila zgrajena tudi velika razstavna lopa. Ob koncu vojne je britanska zasedbena oblast zasegla te prostore in jih je uporabljala kot skladišče. Od takrat je morala biti vsakoletna razstava zasilno nameščena v šolskih prostorih. Od leta do leta pa je rasel obseg razstave. Saj je najprej iz navadne celovške gospodarske raz-

vse posebne razstave in za veselilni prostor na omenjenem prostoru v in okoli Hasnerjeve šole, trgovske akademije in gimnazije. Pomanjkanje prostora je postalo posebno občutno v zadnjih dveh letih, ko je s Koroškimi velesejem združen še lesni sejem.

Da bi se vsem tem težkočam izognili, so se merodajni v Celovcu že leta in leta trudili, da bi dobili od zasedbene oblasti spet na razpolago velesejemski prostor. Končno se je le posrečilo doseči, da bodo britanske čete v kratkem izpraznile velesejemskie prostore in tako bo Koroški velesejem 1954 po dolgem razdobju spet v lastnih prostorih. Velesejemski prostor bo mogoče dobro urediti še posebno zaradi tega, ker je mestna občina pred kratkim kupila v neposredni bližini velesejemskega prostora še kompleks v izmeri 30.280 m². Nakup tega prostora je bil pred kratkim odobren na seji mestnega občinskega sveta. Velesejemski odbor je že začel s preureditvijo lastnih velesejemskih prostorov, kjer bodo mogli najti primeren prostor vsi razstavljalci in kjer bo mogoče namestiti tudi vse specialne razstave v okviru Koroškega velesejma.

Kakovostni čevlji vseh vrst za vsako vreme in vse poklice najceneje pri
BEHR-čevlji
Beljak - Villach, Italiencstrasse 17
in Widmannngasse 43
OBUTEV ZA ŠOLSKO MLADINO!

stave nastala koroška deželna razstava in v zadnjih dveh letih smo imeli že Koroški velesejem. Udeležba domačih in zamejskih razstavljalcev je bila v zadnjih letih tako velika, da se je samo z največjimi napori posrečilo ugoditi vsem razstavljalcem. Tudi je bilo komaj mogoče dobiti prostore za

Nered v sovjetskem kmetijstvu

(Walter Kolarz)

Mestne organizacije sovjetske komunistične partije nabirajo partije in industrijske delavce, da bi pomagali napraviti red v sovjetskem kmetijstvu. In kakor je navada v Sovjetski zvezi, skuša tisk prikazati to gibanje kot prostovoljno. Poročila zatrjujejo, da so mnogi inženirji, mehaniki in soferji sklenili delati na strojno-traktorskih postaja (M.T.S.), ki služijo potrebam 94.000 kolhozov.

Popolnoma jasno je, da skuša sovjetski režim okrepiti te postaje, ki so postale najšibkejši člen v partijski kmetijski politiki. Lansko leto je izpolnila le polovica teh postaj svojo nalogo in skoraj dve tretjini vseh traktorskih vozačev nista dosegli produkcijske kvote. Več kot 20 odst. pomladanske setve in žetve so izvršili pozno.

Predvsem je to posledica slabe organizacije samih postaj. V svojem govoru članom centralnega komiteja sovjetske komunistične partije je prvi partijski tajnik Kruščev poudaril, da nima več kot 60 odst. vseh sovjetskih M.T.S. svojih popravilnic ali pa so te delavnice tako pomanjkljivo opremljene, da popravil ne morejo izvršiti. Mnoge postaje so brez garaž in lop, zaradi česar se traktorji pogostoma pokvarijo in se več ne uporabljajo.

Nadaljnja resna vzroka neučinkovitosti teh postaj sta pomanjkanje kvalificirane delovne sile in slaba delovna disciplina.

Razen tega razne postaje niso dosedaj imele niti stalnega osebja. Letno je izpadla tretjina traktorskih vozačev in sestava moštva mnogih traktorjev se je spremenila

večkrat na leto. Tudi strokovna izobrazba osebja je na nizki stopnji. Kruščev se je pritožil tudi zaradi nizke izobrazbe višjega osebja teh postaj.

Že dolgo je bilo znano, da je delo strojno-traktorskih postaj nezadovoljivo. Vendar je poročilo Kruščeva presegalo najbolj pesimistične domneve zunanjih opazovalcev. Potrdilo je tudi mnoge druge kritike sovjetskega kmetijstva. Tako ni mogoče najti primernih upraviteljev za kolhoze. Mnogi kolhozi menjajo dva ali trikrat na leto svoje predsednike, ponavadi zaradi njihovih pregrešk in celo zaradi tatvin.

Mislili smo, da je kolhoški red v Sovjetski zvezi že toliko napredoval, da so se oblasti lahko rešile vseh nesposobnih in nepoštenih upraviteljev. Poročilo Kruščeva pa jasno potrjuje, da temu ni tako.

Skratka, Kruščev skuša naprtiti odgovornost za pomanjkljivosti sovjetskega kmetijstva nesposobnosti osebja, ki ga ima sovjetska država na razpolago. Z drugimi besedami, napada osebje, da ni izpolnilo svojih dolžnosti. Toda mnoga dejstva, ki jih je omenil, so pretežka, da bi jih lahko naprtili le nesposobnim traktorskim vozačem in korumpiranim predsednikom kolhozov.

Statistični podatki, ki jih je omenil, postavljajo veliko število zelo presenetljivih vprašanj. Na primer, zakaj imajo sovjetska državna posestva pol milijona manj krav kakor so jih imela leta 1935? Zakaj prideluje Sibirija manj masla kot leta 1913? Zakaj ima Rusija manj živine kakor pred prvo svetovno vojno? In manj ovac in koz kakor leta 1928, preden se je začela splošna kolek-

tivizacija kmetijstva? Zakaj nima polovica vseh kolhoznih gospodarstev krav? Zakaj se je površina zelenjave zmanjšala za 250 tisoč hektarjev v primeri s stanjem pred zadnjo vojno? Zakaj se je oddaja ajde, ki je tako važna za ruskega potrošnika, tako

hudo zmanjšala?

Na podlagi poročila Kruščeva lahko postavimo še celo vrsto vprašanj. Težko bo za komunistično hierarhijo znebiti se odgovornosti za vse neuspehe njene kmetijske politike.

Gospodarsko pismo iz Avstralije

Shepparton, v oktobru 1953.

Že v zadnjem pismu sem obljubil napisati nekaj vrstic o avstralski svinjereji, ker se mi zdi, da bo to zanimalo tudi bralce „Našega tednika“.

Obiskal sem dobro poznanega farmerja, kjer sem si ogledal njegovo res vzorno urejeno prašičjerejo. Ta farmer me je vodil po obširnem dvorišču do dolge vrste svinjakov. Vstopiva pri prvih vratih v dolgo zgradbo. Pred menoj zazija dolg hodnik, na katerega eni strani je stena, na drugi pa se vrstijo drug poleg drugega svinjski kočji. V prvih oddelkih ali kočih sem videl merjasce. Nad vsakim kočem je bila tablica z rodovnikom. — Nato so se vrstili oddelki z brejimi svinjami in s svinjami z mladiči. In končno so bili še oddelki za velike prašiče, namenjene za prodajo, ter še za male pujske. Oddelki, v katerih so bili najmanjši pujsi, so imeli napeljene ogrevalne cevi. Pred kočji je ves prostor betoniran in v betonskem jarku je tekoča voda. Vseh živali v hlevu je bilo okrog 300, natančno pa gospodar še sam ni vedel povedati, koliko živali ima v hlevu.

rana cesta, po ostali Avstraliji pa so farme prave oaze v puščavi.

Žetev: Traktor vleče onjaški stroj, ki žanje, mlati in slamo preša. Pri delu so zaposleni trije moški: vozač; ob strani stroja drugi moški polne vreče žita spušča na zemljo; tretji pa veže slamo v bale. — Drugi farmerji imajo pa stroje, ki klasje samo postrijejo in omlatijo, vse drugo pa ostane na njivi. Kaj napravijo s slamo, ki je ostala na njivi, ne vem. V tiste kraje nisem več prišel, prašal pa tudi nisem.

Velesejem v Sheppartonu

Razne sejme sem že videl, tudi velesejme, toda takega kakor je bil v Sheppartonu, pa še ne. Velesejem je trajal le tri dni meseca oktobra, obisk pa je bil izredno dober. Velesejem je bil v glavnem kmetijskega značaja. Zato sem videl tu najmoderneje stroje z vseh treh gospodarsko najbolj naprednih kontinentov. Razstavljene so bile različne pasme goveje živine, konj, ovac, svinj, perutnine itd.

Na avto-razstavi so bile zastopane vse svetovnoznane firme. Tudi razstava traktorjev je bila bogata, največ jih je bilo iz Združenih držav, nato pa iz Kanade, Anglije in Nemčije, pa tudi domačih avstralskih je bilo precej.

Tretji dan razstave je bila velika parada, v katero je bila uvrščena goveja živina, konji, traktorji s stroji in avtomobili. Pestra vrsta se je vrstila kakor v filmu dobro uro pred nami, vse v strnjem maršu. Desetletno dekle je vodilo bika, ki je stopal kakor general. Ves je bil okrašen z raznimi pasovi ocen in z medaljami. — In kakšni žrebci so bili v paradi! Še vaš Mr. Hardy Galle, ki je odličan poznavalec konj, bi si v vsej svoji bujni fantaziji komaj mogel ustvariti take lepe živali, kakor sem jih videl na tej razstavi. — Po končani paradi so bile konjske tekme. Glavno so bile tekme v skakanju, skakalo je okrog 60 konj. Najstarejši tekmovalci je bil star 74 let, med tekmovalci pa je bilo tudi za čuda veliko žensk. Po tekmah so bile razne igre s konji: cowboyi, fantje, dekleta in otroci. Najmlajši otrok še ni bil štiri leta star in je jahal komaj 1 meter visokega ponija. Tri sestre tega fantiča so bile prave umetnice v jahanju. Ocenjevalci so bili pa zelo strogi. Konj se seveda pri skoku ne sme dotakniti ovir, zelo strogo so pazili tudi na držo konja med skokom. Jaz bi najbrž skočil približno tako kakor laži-mož. To je bil umetno narejen jezdec, katerega je cowboy posadil na konja. Kot pravi jezdec je sedel ta laži-mož na konju. Cowboy se vsede na drugega konja in se z obema požene čez ovire. Laži-mož se je pri skoku pognal visoko nad konja in cepnil nato na tla. Ko pa konj ni več čutil jezdeca na sebi, se ustavi, pride po jezdeca, ga zgrabi in nese pred komisijo ter nato sam dirja za cowboyjem čez ovire.

PUCH-roller-ji PUCH-motorna kolesa
Ugodnostna garancija - kratkoročna dobava
NIEMIEZ & RIEPL
kmetijski stroji in popravilnica
VELIKOVEC - VÖLKERMARKT

V sredini vsakega oddelka je bila kolarbarju podobna posoda iz litega železa, nad posodo pa široka cev. Nad svinjskimi kočji sta bili dve po več hekolitrov veliki cisterni za mleko, katero so dovažali iz mlekarne. In sicer kislo mleko in pa pinjenec. Nad vsakim kočem je posoda za šrot in podobno krmo. V času krmljenja je krmitelj lahko v zlikanih hlačah in se mu ni treba bati, da bi si obleko zmečkal ali pa zamazal. Krmitelj potegne samo za ročko zapirala, odpre pipo cevi in pujsi dobijo fino hrano: mleko in šrot zmešano. — Farmer in njegovi bratje imajo velik sadovnjak (več tisoč dreves) in prašiči dobivajo celo leto kot priboljšek odpadlo sadje. Svinjske oddelke čistijo z vodo, ki izpere vse blato v tekočo vodo, ki teče skozi sadovnjak.

Še nekaj o spravljanju sena. Košnja, obračanje in zgrabljanje sena je podobno, kakor imate urejeno na Koroškem na sodobno urejenih posestvih. Je pa razlika v tem, da tu že na travniku seno prešajo in vežejo v bale. Nekateri imajo prešo na pogon s traktorjem, drugi spet pa imajo na vozu pritrjen motor, ki žene prešo. Seno valita v prešo dva moška, tretji pa veže.

Oranje: Velik traktor vleče celo vrsto plugov, da istočasno obrne tudi do dva metra zemlje. Za plugi so pritrjene brane, takoj nato pa gre sejalni stroj. Vsak dela pač tako, da čim preje opravi delo. Tudi tu trpi farmer na pomanjkanju delavcev, ker vsak delavec raje živi v mestu ali vsaj blizu mesta, četudi bi dobil tam malo manjšo plačo, kakor pa bi jo dobil na kmetih. Na victorijskih farmah še nekako gre, saj vodi skoraj skozi vsako večje naselje asfalti-

SE NIKOLI TAKO UGODNO!

- Blago za pohištvo
- Zavesa
- Preproge
- Posteljnina

Radlmayr, Beljak-Villach Postgasse 3

NAJLEPŠE DARILO ZA

Božič, Miklavža in vsako priliko

Slovenska kuharica

XI. izdaja
S. M. F. KALINSEK

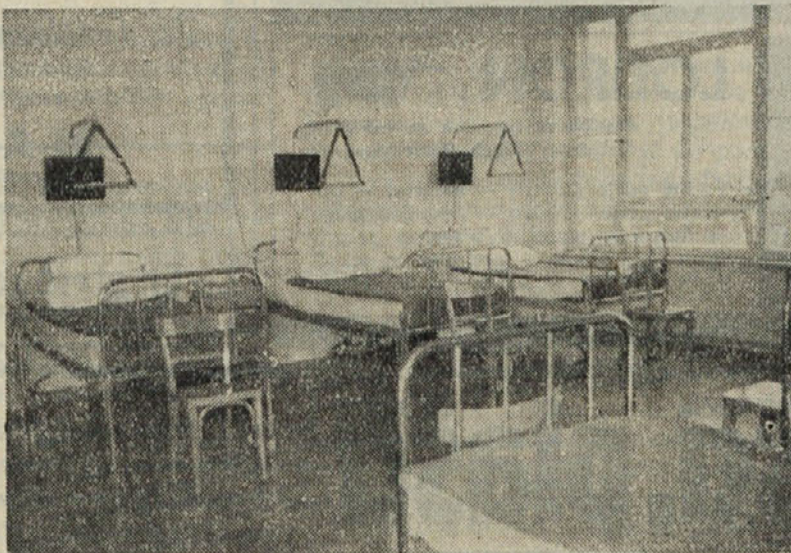
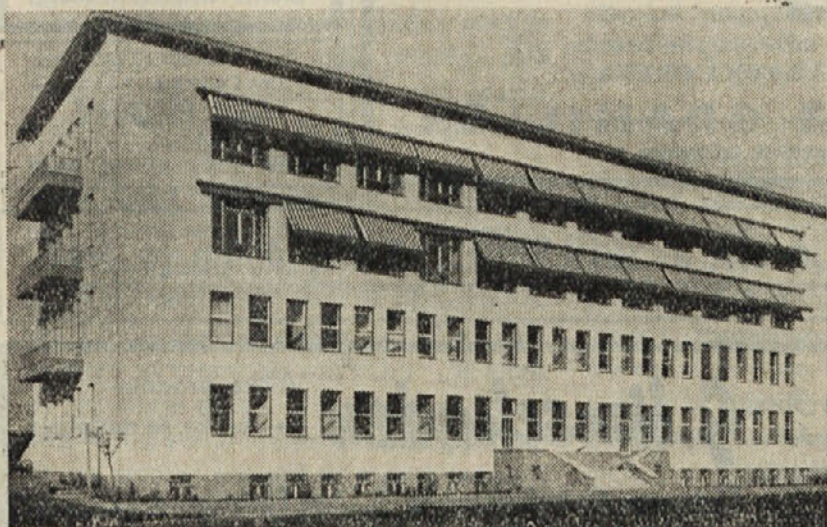
Knjiga obsega 750 strani z lepimi slikami. — Slovensko kuharico naročite pod naslovom „Kranjski Janez“, Naš tednik — Kronika, Celovec, Viktringer Ring 26.

Praktična kuharica

VI. izdaja
PAVLA ZAKONJSEK

Knjiga obsega 270 strani in ima bogato izbiro z nasveti in navodili. Praktično kuharico naročite pod naslovom „Kranjski Janez“, Naš tednik — Kronika, Celovec, Viktringer Ring 26

Novo zdravilišče v Celovcu

Zgradba novega zdravilišča za poškodovance pri nezgodah je na zunanji zelo preprosta in enostavna ter brez vsakega luksuza, notranjost pa je urejena vzorno, bolniške sobe so zračne in nudijo bolnikom čim večjo udobnost. (Članek glej na 5. strani)

Nekoč sem vam že v pismu omenil nekoga tukajšnjega trgovca, ki je bil nekoč ujetnik na Koroškem. Ta si je tu kupil rabljen avtobus, ga dal primerno preurediti in ga založil z različno špecerijo. Njegov trgovski pomočnik in neka dama krožita s to „trgovino“ po predmestju Sheppartona (je bolj razsežno mesto kakor pa Celovec). Gospodinje že kar čakajo na to vozečo se trgovino pred hišami in trgovec sam priznava, da se mu ta način prodajanja boljše obnese kakor pa stalna trgovina. Ali se ne bi mogoče dalo nekaj podobnega napraviti tudi na Koroškem?

SVETOVNI PRIDELEK KROMPIRJA

Po cenitvah mednarodnega kmetijskega urada je bil letošnji pridelek krompirja v Avstriji najboljši v zadnjih letih. Letošnji pridelek krompirja v Avstriji je za 27% boljši od lanskega, medtem ko je njivska površina, posajena s krompirjem, večja od lanske samo za 5%.

Die vielseitigen König-Kochbücher!

Gebäck für jede Gelegenheit!

Morete izbirati: Kuharska knjiga št. 1 z recepti za torte in prigrizke knjiga št. 2 za deserte, kavino in soljeno pecivo, in knjiga št. 3 za drobno pecivo.

Za 50 praznih vrečic katerih koli König-ovih proizvodov morete dobiti novo praktično König-ovo kuharsko knjigo pri trgovcu ali direktno pri König-u v Beljaku.

König BACKPULVER
König VANILINZUCKER
König PUDDINGPULVER
König BACKEWEISS
König EINKOCHHILFE

ZAHVALA

Vsem, ki ste dali mojemu blagopokojnemu možu zadnjo čast, ga spremljali od hiše žalosti k zadnjemu počitku na pokopališče, se udeležili božje službe za rajnega in pogreba, se prav pristrčno zahvaljujem. Posebej se zahvalim: milostljivemu proštu in dekanu preč. g. L. Trabesingerju iz Pliberka za žalni spreved, milostljivemu častnemu kanoniku in dekanu preč. g. A. Zechnerju iz Doberle vasi za pogrebno opravilo in lep nagovor, vsem prečastitim gospodom, ki so se udeležili pogreba, posebno še preč. g. dr. Zamjenu, ki je pripravil moža za zadnjo pot v večnost, šentvidskim in šmihelskim pevcem za lepo petje pri hiši žalosti, ob grobu in pri božji službi, Narodnemu svetu in Zvezi izseljencev za obadva venca, vsem izseljencem za udeležitev pri pogrebu, vsem, ki so prišli od daleč, posebno še šmihelskim faranom, ki so v tako obilnem številu prišli k pogrebu, vsem za izrečeno sožalje!

ELIZABETA PICEJ, roj. HOBEL, žena
v imenu vse družine in vseh sorodnikov.

Vsemogočni Bog, Gospod življenja, je v svoji nedoumljivi previdnosti poklical k sebi

prečastitega gospoda
Valentina Weiss-a

škofijskega duhovnega svetnika in župnika v Žitari vesi

dne 20. novembra 1953 po dolgi, potrpežljivo prenašani bolezni, previdene-ga s svetimi zakramenti, v 83. letu po svetem krstu, v 58. letu mašništva, v 49. letu pastirovanja kot župnik v Žitari vesi.

Pogreb blagega pokojnika je bil v ponedeljek, dne 20. novembra 1953 v Žitari vesi.

Prosimo, da se spominjate duše pokojnega v molitvi in daritvi.

Žitara ves, v novembru 1953.

Dekanijska duhovščina,
Farna družina in sorodniki.

Mislite pravočasno, kako boste za MIKLAVŽA in za BOŽIČNE ter NOVO-LETNE praznike razveselili svoje sorodnike, znance in prijatelje v Jugoslaviji

INTEREXPORT - TRST

Živila, tehnične predmete (šivalne stroje, radio-aparate, kolesa, štedil-nike, harmonike itd.), tekstilno blago, vse iz lastnega skladišča v prosti luki v Trstu.

NAŠI STANDARDNI PAKETI ŽIVIL IN TEKSTILIJ SO CARINE PROSTI
JAMČIMO ZA VSAKO POŠILJKO
TOČNO, SOLIDNO IN HITRO POSLOVANJE

Zastopnik za Avstrijo:

Dipl.-ing. LAMBERT MURI, Celovec-Klagenfurt, Viktringer Ring 26, Telefon 43-58

Zahtevajte brezplačne cenike in pojasnila.

VOLNA ZA PLETENJE
v vseh barvah nadalje poceni
VOLNA ZA NOGAVICE najboljše v predlinici
R. LINDNER
BELJAK - VILLACH, Rathausgasse Nr. 8
visa-vis Fugger-kleti

LODRON
Strokovna trgovina za vaš dom
Beljak - Villach, Ledergasse 12

Prešite odeje (kovtri) — modroci — po-
steljno perje — inleti — posteljno blago
— flanelaste rjuhe — blago za pregr-
njala in pohištvo — preproge in tekači
podloge za tla. — Kvalitetno in poceni.

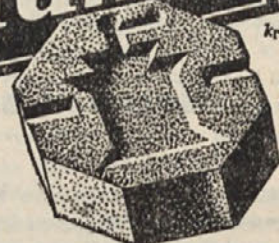
Oglašuj v našem listu

Mokkamühlen
sind eine Erfindung des Orients, wie das
Kaffeetrinken überhaupt und die Kochart
mit einem Zusatz, der größeren Aroma-
fülle zuliebe. Seit Jahrzehnten wird in den
Städten des Orients
auch Franck-Kaffee-
Zusatz verwendet,
so wie bei uns der

**Karo-
Franck**

die milde
Kaffeewürze

Prednosti
in še več kot
prednosti pri

MANTEL RUMMEL

pri nakupu v **damskem oddelku**
V I. NADSTROPJU
kakor tudi v **oddelku za moške**
V PARTERJU

Specialna modna hiša
Kainz
Klagenfurt, Bahnhofstr. 17

B. BELTRAM — TRST IMPORT - EXPORT

Darilne pakete za Jugoslavijo
in druge države po najnižjih cenah

Pošiljamo živila, zdravila, tekstilno blago, ši-
valne stroje, radijske aparate, harmonike, ko-
lesa, vespe in druge artikle sploh.

Razpolagamo s skladiščem v Punto Franco 2/a-21

OBRNITE SE OSEBNO ALI PISMENO NA URAD
v ulici Valdirivo 3-I. Telefon 69-91

Za izdelovanje

domačih salam kupite že sedaj pri-
znana NARAVNA ČREVA pri

MAX GRAMILLER
Celovec-Klagenfurt, Adiergasse 14

En starček je biv, je SCHLEPPE rad piv, dolgo je živ!

KINO

CELOVEC-KLAGENFURT
PRECHTL

Do 29. XI.: „Der Klosterjäger“
Od 30. XI. do 3. XII.: „Vater
braucht eine Frau“

STADTTHEATER

Od 27. XI. do 3. XII.: „Don Ca-
millos Rückkehr“

DOBRLA VES

Dne 28. XI.: „Zwei Menschen“
Dne 29. XI.: „Zwei Menschen“

MALI OGLASI

Damska frizerka Matilda Zotter,
Celovec, Salmstrasse 8.

„ADRIA-Getranke“ R. in K. Barišič
Ebental—Zrelec, prvotredno žga-
ne pijače PLAVEGA JADRANA
Gumijasti delovni čevlji, galoše,
snežke, Gummihäus Wiedner, Ce-
lovec-Klagenfurt, Bahnhofstr. 33.
Sanitarne naprave, centralne kur-
jave, vodovodne napeljave
ANDLINGER, Celovec, Adlerg.
telefon 20-52. Strokovni nasveti in
brezplačni proračuni. Dobave po
tovarniških cenah. Električne čr-
palke. Vse na zalogi.

Vodilna trgovina za matracni
gradl, blago za pohištvo, polnilni
material, juto, oprtnice, motvoz,
juto za dekoracije NEDELKO, Ce-
lovec 8.-Mai-Strasse 11.

Moderne spalnice, kuhinjsko po-
hištvo, oblaženo pohištvo na
ugodne obroke Rudolf SLAMA,
Celovec, St. Veiter Strasse 15.

Gumijasti škornji, delavski čevlji
najceneje v trgovini s čevlji
NEUNER — Klagenfurt

ČEVLJI

Graf

SO RES NAJBOLJSI

Celovec - Klagenfurt, Burgg.

PRESELITEV

odvetniška pisarna

DR. HORN

od 20. novembra

Alter Platz 19, tel. 30-43

Plašči, plašči, plašči

modelni, čista volna, prvovrstno
ateljejsko delo, po nedoseženo
nizkih cenah samo v trgovski hiši

G. Umschaden

Velika prodaja
na obroke se nadaljuje

Celovec, Bahnhofstraße 7, Am Fleischmarkt